

अमृत कुंभ

वाशी (नवी मुंबई) : आं. योग दिनानिमित्त राजयोगाचा अभ्यास केल्यानंतर ग्रुप फोटोत ब्र. कु. शीला दीदी, आर्ट ऑफ लिटिंगचे भ्राता सौरव घोष, अन्य मान्यवर व बी. के. परिवार.

चंद्रपूर : आं. योग दिनानिमित्तच्या कार्यक्रमात शाळेच्या प्रशासिका स्मिता जीवतोडे, ब्र. कु. कुंदा बहेन, स्नेहल बहेन व अन्य शिवस्मृतीत उभे असतांना.

अकोला : आं. योग दिनानिमित्तच्या कार्यक्रमात योगाभ्यास करवितांना ब्र. कु. रुक्मिणी दीदी, मंचासीन सर्व मान्यवर.

कंधार (नांदेड) : खासदार श्री. प्रतापराव पाटील यांना आत्मिक स्मृतीचा तिलक लावतांना ब्र. कु. ज्योति बहेन.

वर्धा : समाज सेवा अभियान अंतर्गत खासदार श्री. रामदास तडस यांना ईश्वरीय भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. माधुरी बहेन व सीता दीदी.

वेंगुर्ला (सिंधुदुर्ग) : साहित्यिक बहेन मलाकिया डिसुजा यांचा सत्कार करतांना ब्र. कु. सुनंदा दीदी, मंचासीन ब्र. कु. शोभा बहेन व कांचन बहेन.

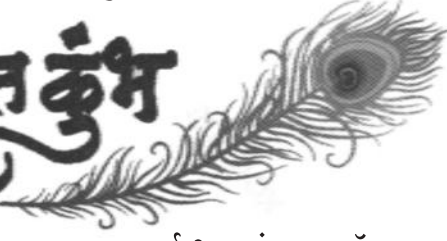
म्हापसा (गोवा) : शेती व ग्रामीण विकास ट्रेनिंग सेंटरच्या उद्घाटन प्रसंगी भाषण करतांना प्रशासकीय अधिकारी सौ. रेशमा केरकर, शेजारी ब्र. कु. दर्शना व सुरेखा बहेन.

ठाणे (पू.) : आं. योग दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात ब्र. कु. मिनाक्षी बहेन यांनी राजयोगाचे महत्त्व सांगितल्यानंतर, योगासन शिकवितांना योगशिक्षिका.

परमपिता परमात्मा त्रिमूर्ती शिवभगवानुवाच 'मन्मनाभव'।

अमृतकुंभ

अंतरंग

वर्ष १३, अंक ३. ऑगस्ट - सप्टेंबर २०१९

मुखपृष्ठाविषयी

ज्याप्रमाणे एखाद्या अष्टपैलू हिऱ्यावर प्रकाशाची किरणे पडताच त्यातून विविध रंगांच्या मनमोहक छटा दृश्यमान होतात तसेच दादीजींच्या अलौकिक जीवनातून दिव्य गुण व शक्तींची किरणे सर्वत्र पसरत होती. हाच भाव मुखपृष्ठावरील चित्रात दर्शविण्यात आला आहे.

दादी प्रकाशमणीजी त्यांच्या नावाप्रमाणे सर्व आत्म्यांसाठी जणू 'प्रकाशस्तंभ' होत्या. दादीजींच्या कुशल नेतृत्वाखाली ईश्वरीय ज्ञानाचा प्रकाश संपूर्ण विश्वात पसरला व आपली ही संस्था विश्वव्यापक बनली. त्यांच्या महान कार्याची महती खरंच अवर्णनीय आहे. दादीजींचे व्यक्तिमत्त्व अतिशय प्रसन्न, हर्षितमुख, पवित्रता व दिव्यता संपन्न होते. अशा ममतामयी, महान तपस्वी दादीजींना त्यांच्या १२ व्या स्मृतीदिनानिमित्त आम्हा सर्वांचे शत्-शत् प्रणाम!

- प्रकाशक अमृतकुंभ

१) सदैव आनंदी आयुष्य जगणारा तोच खरा 'योगी'	२
२) सद्गुणांची खाण - दादी प्रकाशमणीजी (संपादकीय)	४
३) रक्षाबंधन हे बंधन पवित्रतेचे...	६
४) सत्यतेची शक्ती सर्वात महान	८
५) पवित्रतेची राखी बांधूनी,	११
स्वर्ग धरेवर आणा (कविता)	
६) श्रीकृष्ण जन्माष्टमी	१२
७) यशाची गुरुकिल्ली : दृढता	१३
८) सचित्र सेवावृत्त	१६
९) गीता-ज्ञान-दाता शिव परमात्म्याचे कुटुंब नियोजन	१८
१०) मनाची महानता	२२
११) जीवनातील संघर्षातूनच खरी सफलता प्राप्त होते	२५
१२) सकारात्मक चिंतनाद्वारे रचनात्मक कार्य	२७
१३) स्वच्छता सर्वेक्षण	२९
१४) आरोग्य धनसंपदा	३१

फोटो, लेख आदी पाठविण्याचा पत्ता :

संपादक - अमृतकुंभ, द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्
ए-१०, वर्षा अपार्टमेंट, छत्रपती शिवाजी सोसायटी,
कोपरी कॉलनी, ठाणे (पूर्व)-४००६०३
फोन : ०२२-२५३२२२०८
E-mail : info@amrutkumbh.com

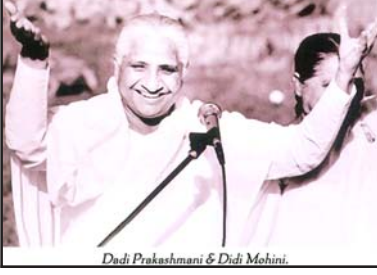
वर्गणी पाठविण्याचा पत्ता :

बी.के. गोदावरी, प्रकाशक अमृतकुंभ
द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्, ए-१०, वर्षा
अपार्टमेंट, छत्रपती शिवाजी सोसायटी, कोपरी कॉलनी,
ठाणे (पूर्व) - ४००६०३ मोबाईल : ९८२००२३०९२

प्रजापिता ब्रह्मा कुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयाचे मुखपत्र 'अमृतकुंभ' द्वैमासिक मुद्रक व प्रकाशक बी.के. गोदावरी यांनी परफेक्ट प्रिंटस्, २२ ज्योती इंडस्ट्रियल इस्टेट, नुरीबाबा दर्गा रोड, ठाणे (पश्चिम) - ४००६०१ येथे छापून प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्, लाईट हाऊस, वागळे इस्टेट, ठाणे (पश्चिम) - ४००६०४ येथे प्रसिद्ध केले. संपादक ब्र. कु. शिवाजी चौधरी.

वार्षिक वर्गणी रु. ७५/-, आजीव सभासद वर्गणी रु. १,४००/-

E-magazine साठी पुढील संकेतस्थळाला (वेबसाईटला) भेट द्या - www.amrutkumbh.com.

Dadi Prakashmani & Didi Mohini.

सदैव आनंदी आयुष्य जगणारा तोच खरा 'योगी'

आदरणीय राजयोगिनी दादी प्रकाशमणीजी
यांची महावाक्ये

शिवबाबा ज्ञानरत्नांनी आपल्याला सजवतात. शक्ती भरतात. सृष्टिनाटकात कोणता काळ आला आहे याची सूचना देऊन, ज्ञानी योगी जीवनात उच्च पुरुषार्थ करण्याकडे आपलं लक्ष वेधतात. आता परिपक्व अवस्था बनवायला हवी. 'बाबा, आम्ही पुरुषार्थ करतच आहोत. बघूया. अजून वेळ आहे. होऊन जाईल' पुरुषार्थी मुलांचे असे निष्काळजीपणाचे उत्तर बाबांना मान्य नाही. येऊ घातलेल्या काळाची सूचना मिळत असताना आपली स्थिती, योगी आयुष्य कसं असायला हवं? प्रत्यक्ष परमात्मा शिवबाबा आम्हाला भेटले आहेत असं जेव्हा आपण म्हणतो तेव्हा स्वतःला विचारून पहा. माझे सर्व संबंध त्या एक पित्याशी जोडलेले आहेत? जे जे माझं आहे बाबा ते सगळं तुमचं आहे असं वागणं प्रत्यक्षात आहे? की आपण म्हणतो 'बाबा काय करू? जगात वावरताना सगळं बघावं लागतं. करावं लागतं' एक असतं खरोखरीच निभावणं आणि दुसरं असतं ते स्वतःची बाजू सावरण्यासाठी घेतलेलं कवच. ज्यात फक्त ममता आहे, खरा त्याग नाही.

वास्तविक योगी आत्म्याची स्थिती एवरहेल्दी (कायम तंदुरूस्त). एवरहेल्दी (सदैव ज्ञानरत्नांनी संपन्न) व एवरहॅप्पी (नेहमी आनंदस्वरूप) असते. स्वतःला विचारा माझं मन कधी उदास होतं का? काही कारणांमुळे किंवा असेच मनात व्यर्थ संकल्प चालतात का. ज्यामुळे वेळ व शक्ती वाया जाते? कोणत्याही बंधनामुळे काळजी करत असू तर योगात बसल्यावरसुद्धा मन, बुद्धी भटकत राहिल. सहज राजयोगाचा आनंद घेता येणार नाही. शिवबाबांनी आपल्याला दिलेलं कार्य इतकं योग्य प्रकारे व्हावं की त्या पिता परमात्म्याची दुवा म्हणा, वरदान म्हणा सदैव मिळत राहिल. योगी जीवन 'जितकं प्रिय तितकं अलिप्त' ही मूळ धारणा आहे. जीवनाचा महामंत्र आहे. सर्वांचे आवडते तरी सर्वांहून निराळे असू तर योग्य समतोल साधला जातो. काहीजण म्हणतात की आमच्यावर मोठी जबाबदारी आहे. विश्वनाटकामधे असलेली ही भूमिका आपण हिरो बनून निभावली पाहिजे. जर आत्ता मुख्य भूमिका पार पाडली नाही तर मिळणारा मान गमावून बसू. या कलियुगी दुनियेत माया अर्थात ५

विकारांमुळे येणारी परिस्थिती बलवान असेल तर आपणही सर्वशक्तिवान पित्याची मुलं 'मास्टर सर्वशक्तिवान' आहोत. सर्वांना शक्ती. दुवा देणारा परमात्मा कधी म्हणतो का 'तुमच्या जगाची परिस्थितीच अशी आहे. मी काहीच करू शकत नाही' जर बाबा असं म्हणत नाहीत तर मग मी 'कधी. केव्हा. कसं करायचं' अशी प्रश्नांची माळ का जपत बसू? प्राप्त परिस्थितीला समर्थपणे तोंड देण्याऐवजी उगीच काळजी करण्यात माझा अमूल्य वेळ का घालवू?

दिवस रात्रीचा पाठशिवणीचा खेळ हा सृष्टिचक्राचा नियम आहे. समजा ऋतुचक्रातील हिवाळा हा ऋतू मला सहन होत नाही. म्हणून माझ्या इच्छेखातर थंडी पडणारच नाही. असं होतं का? नाही ना. त्यापासून बचाव करण्यासाठी योग्य ती तयारी केली पाहिजे. त्याचप्रमाणे या सृष्टिनाटकातील आपण खेळाडू आहोत तेव्हा आपल्याला हा खेळ पूर्ण खेळावाच लागणार. स्थिती अशी असायला हवी की ती पाहून सगळे तसं वागतील. माझी उत्तम स्थिती इतरांना प्रेरणा देतेच पण

त्यांच्याकडून मला आशीर्वादही मिळतो. याउलट माझी स्थिती वाईट असेल तर इतरांची स्थिती चांगली न राहिल्याने त्यांची नाराज मनस्थिती मला दुवा देणार नाही. आपण सगळे ब्रह्माकुमार ब्रह्माकुमारी आहोत. आपलं लक्ष्य काय आहे? बापसमान बनायचं आहे की प्रवृत्तीमार्गात राहून समान बनणं कठीण आहे? काय आहे बापसमान स्थिती? (See Father) एक बाबांना बघणे. तो पिता परमात्मा तर निराकार आहे मग कसं पहायचं. असं आपण नक्कीच म्हणणार नाही. बापदादांच्या पालनेचा अनुभव आताही घेत आहोत. सर्व ब्रह्मावत्स म्हणतात की बाबांना प्रत्यक्ष करायचं आहे. पण प्रश्न हा आहे की हे नुसतं म्हणून होईल, भाषणाने होईल की आपली बापसमान स्थिती हीच बाबांची प्रत्यक्षता करेल? **बापसमान बनण्यासाठी मन, वचन, कर्म, वेळ व श्वास सफल करण्यासाठी जे श्रीमंत आहे त्याची धारणा हवी. निंदास्तुती, मान-अपमान, जय-पराजय सर्वांमध्ये समान स्थिती राखतो तो खरा योगी. 'योगी' म्हणजे अचल, अडोल, स्थिर, निर्भय, निर्वैर कमळाप्रमाणे अलिप्त राहूनही सगळ्यांना प्रिय असणारा!**

त्यासाठी या अनादि अविनाशी नाटकात साक्षी होऊन खेळ बघावा आणि स्वतःही साक्षी होऊन खेळावा. योगाची उच्च स्थिती सोडून निंदा-स्तुती, मान-अपमान अशा स्थितीत आणणारा असतो देह अभिमान. यापासून

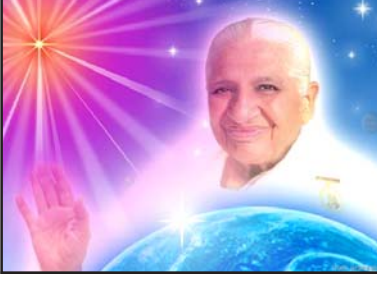
वाचण्यासाठी 'मी राजयोगी आहे' ही स्मृती ठेवणं तसंच सदैव एक बाबांचं अनुकरण करणं आवश्यक आहे. मला देह अभिमान आला का? याची नोंद (चार्ट) ठेऊन पुरुषार्थ करावा. बाबा आपल्याला वरदान देतात की तुम्ही या खेळातील कलाकार ज्ञानी आत्मा आहात. त्रिकालदर्शी परमात्मा पित्याची आज्ञा आहे 'नष्टोमोहा स्मृतिस्वरूप' बना. हा संगमयुगाचा काळ संपला तर बाबांची आज्ञा कधी मानणार? काहीजण समोर स्वीकार करतात पण गेटच्या बाहेर पडल्यावर मात्र बघू, करूया असं म्हणू लागतात. ही भगवंताची फसवणूक नाही का? विचार करा, कोणत्या मोहात आपण गुंतलो आहोत?

युद्ध, आतंकवाद यामुळे सध्या संपूर्ण जगात भीतीचं वातावरण आहे. आज एक परिस्थिती तर उदया दुसरी. कित्येक घरांमधेही तणावपूर्ण वातावरण असतं. एकमेकांवर विश्वास उरला नाही. जागतिक आणि घरगुती हिंसाचाराच्या बातम्या तर रोजच ऐकू येतात. अशा वेळी आपण काय करू शकतो? बाबांनी आपल्याला ज्ञानाद्वारे समज दिली आहे की हे जे काही घडतंय ते 'निथिंग न्यू' म्हणजे नवीन नाही. ड्रामामध्ये सगळं अचानक होणार आहे. ब्राह्मण जीवनात प्रश्नचिन्ह आणि आश्चर्यांद्वारे समाप्त होतात कारण बाबांनी आपल्याला सृष्टिचक्राच्या आदि, मध्य, अंताचे तिन्ही काळांचं व तिन्ही लोकांचं ज्ञान दिलं आहे.

त्याआधारे पुढे काय होणारं? आता कसं होणार? अशी चिंता करण्यापेक्षा योगसाधनेद्वारे विश्वात शांतीची किरणं प्रवाहित करणं, हे आपलं कर्तव्य आहे.

शिवबाबांनी ज्ञानाचा कलश मातांना दिला आहे. भोळ्या स्वभावाच्या 'बाबा बाबा' हा एकच मंत्र जपणाऱ्या, गरीबनिवाज बाबांच्या प्रिय मातांनो, तुम्ही 'शिवशक्ती' आहात. आज एक दृढ संकल्प करा की काहीही झालं. कोणी शरीर जरी सोडलं तरी आम्ही कधी रडणार नाही. **मुखातून हाय! हाय! निघणार नाही. माझा फक्त एक शिवबाबा आहे जो अमर आहे. वाह बाबा! वाह बाबा! जे घडून गेलं त्यातही काही कल्याणकारी रहस्य असेल, असं समजून शांत, मधुर, अलिप्त तरी प्रिय स्थिती बनवायची आहे. बाबांचे लाडके पांडव (अर्थात् ब्रह्मावत्स) भाई! तुम्हीसुद्धा श्रेष्ठ स्वमानात रहा की स्वतः भगवंत आमचा साथी आहे. मग भय कशाचं? जीवन बाबांच्या हवाली करून आपण स्वतः निमित्तमात्र प्रवृत्तीची जबाबदारी सांभाळा. ना मी कोणाचा साथी ना कोणी माझा सोबती. जसे एकटे आलो तसंच एकटं जायचं आहे. सदैव स्मृती असावी की मी राजयोगी आहे. जसे ब्रह्माबाबा संपूर्ण समर्पण झाले. त्यांची स्थिती जितकी अलिप्त होती तितकेच ते सर्व ब्राह्मण परिवाराला प्रिय होते. तेव्हा ब्रह्मावत्सानो, अशा अलौकिक पित्याचं, ब्रह्माबाबांचं अनुकरण करा व सदैव आनंदी आयुष्य जगा.**

भावानुवाद : ब्र.कु.मिनल ठाणे (प.)

(संपादकीय)

सद्गुणांची खाण – दादी प्रकाशमणीजी

दादी प्रकाशमणीजी सन १९६९ ते २००७ या सुमारे ३८ वर्षांच्या कालावधीत प्रजापिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयाच्या मुख्य प्रशासिका होत्या. या कालावधीत सुमारे १३३ देशातील बंधुभगिनींना ईश्वरीय संदेश प्रदान करण्याचे महान कार्य त्यांनी केले. प्रकाशमणी दादीजींचे व्यक्तिमत्त्व त्यांच्या नावाप्रमाणेच साऱ्या विश्वाला प्रकाशित करणारे होते. म्हणूनच त्यांच्या स्मृती प्रित्यर्थ आबू रोड येथील शांतिवनमध्ये उभारण्यात आलेला 'प्रकाशस्तंभ' आजही विश्वातील अनेक आत्म्यांना ज्ञान प्रकाशाने प्रकाशित करीत आहे. तसेच सर्वांना आपले जीवन महान बनविण्याची प्रेरणा देत आहे.

साधेपणा, सरलता व सात्त्विकता या गुणांच्या साक्षात मूर्ती दादीजी आंतरराष्ट्रीय संस्थेच्या प्रशासिका असूनही, त्यांना अहंभाव कधीच स्पर्श करू शकला नाही. दादीजींच्या अलौकिक जीवनातील प्रत्येक क्षण सेवेत समर्पित होता. लहान-मोठा कोणीही असो, सर्वांची सेवा करण्यात त्या सदैव तत्पर असत. प्रत्येक ब्रह्मावत्साने आध्यात्मिक उन्नती करून

सर्वांसाठी उदाहरणमूर्त बनावे, हीच त्यांची भावना होती. दादीजींचा स्वभाव शांत व निर्मळ होता. त्या सदैव स्वमानात राहून सर्वांना सन्मान देत. दादीजींची सर्वात मोठी विशेषता म्हणजे त्यांनी प्रत्येकाला निःस्वार्थ प्रेम दिले. मग ते व्ही. आय. पी. असोत किंवा अन्य कोणी असते. त्यामुळे सर्वजण त्यांना आपली 'दादी' समजत. दादीजी, शिवबाबांच्या अनन्य रत्न (प्रभु रत्न) होत्या. त्याग, तपस्या व विश्व सेवा करता-करता त्या बापसमान बनल्या. शिवबाबा जसे सर्व गुणांचे सागर आहेत तशाच दादीजी सुद्धा मास्टर सर्व गुणांच्या सागर वा सद्गुणांची खाण बनल्या.

दादीजींचा संक्षिप्त जीवन परिचय

दादीजींचा जन्म सन १९२२ मध्ये हैदराबाद (सिंध) मध्ये झाला. सन १९३६ मध्ये (वयाच्या १४ व्या वर्षी) त्यांनी प्रजापिता ब्रह्मा यांच्या साकार तनात अवतरित निराकार शिव परमात्म्याला ओळखले. लगेचच त्यांनी स्वतःला प्रभु समर्पण केले. त्यांचा हाच उद्देश होता की आपल्या हातून विश्वसेवा घडावी व सर्व आत्म्यांना

परमात्मा पित्याकडून बेहदचा वारसा हक्क मिळावा. त्यानंतर सन १९३६ ते २००७ या सुमारे ७१ वर्षांच्या कालखंडात त्यांनी विश्वसेवेचे महान कार्य केले. सन १९६९ मध्ये ईश्वरीय कार्याची मशाल प्रजापिता ब्रह्माबाबांनी दादीजींच्या हाती सोपवली व ते अव्यक्त वतनवासी बनले. त्यानंतर दादीजींनी संस्थेच्या सर्वांगीण विकासाचा मार्ग प्रशस्त केला. त्यांच्या सुयोग्य नेतृत्वाखाली आपली ही संस्था खऱ्या अर्थी विश्व विद्यालय बनली. दादीजींची दिव्य प्रभा, शालीनता, दूरदर्शिता, हर्षितमुखता, पवित्रता, प्रसन्नता लाखो व्यक्तींचे जीवन घडविण्यासाठी निमित्त बनली. दादीजींनी दहा हजाराहून अधिक समर्पित बहिणी बनविण्यात सफलता प्राप्त केली. तसेच संपूर्ण विश्वात संस्थेची सेवाकेंद्रे उघडण्यात आली. फलस्वरूप आपली ही संस्था एक आंतरराष्ट्रीय संस्था म्हणून नावारूपाला आली. सन १९८१ मध्ये आपल्या संस्थेला संयुक्त राष्ट्रसंघाद्वारे मान्यता प्राप्त झाली. तसेच विश्वशांती हेतु आपल्या संस्थेने केलेले महान कार्य

लक्षात घेऊन संयुक्त राष्ट्रसंघाद्वारे ६ शांती-दूत पुरस्कार प्रदान करून सन्मानित करण्यात आले.

मातृवत पालना

दादीजींनी 'अलौकिक माता' बनून सर्व ब्रह्मावत्सांची पालना केली. मधुबनमध्ये गेल्यावर त्या सर्वांची मोठ्या प्रेमाने विचारपूस करीत असत. भोजनाची तसेच रहाण्याची उत्तम सुविधा सर्वांना मिळाल्याची खात्री करीत. ऐवढंच नव्हे तर कोणाला आणखी काही सुविधा हवी का, हे क्लासमध्ये सर्वांना विचारत असत. त्यामुळे प्रत्येकाला आपलेपणाची भासना होत असे.

दादीजींनी आपल्या संबंध-संपर्कात येणाऱ्या अनेकानेक आत्म्यांचे दुःख दूर करून, त्यांना अलौकिक सुखाने भरपूर केले. त्यांच्या प्रत्येक श्वासात शिवबाबांची आठवण होती. फलस्वरूप त्यांचा प्रत्येक संकल्प, बाल व कर्म बापसमान होते. त्यांच्या चेहऱ्यावर सदैव हास्य झळकत असे. दादीजींचे जीवन म्हणजे जणू त्याग, तपस्या, सेवा, सत्यता, दिव्यता, पवित्रता, समर्पणता, मधुरता, रमणीकता, नम्रता या सर्व दिव्य गुणांची खाण होते. त्यांची सर्वात मोठी विशेषता म्हणजे त्यांनी प्रत्येकाला निःस्वार्थ प्रेम दिले, जे कोणीही कधीही विसरू शकणार नाही. खरोखर दादीजी प्रेममूर्ती होत्या. तसेच प्रभु-प्रेमाने संपन्न होत्या. तात्पर्य म्हणजे दादीजींनी सर्व ब्राह्मणांची

स्नेहयुक्त पालना केली व सर्वांची आध्यात्मिक उन्नती करण्याकडे लक्ष दिले. आपल्या सर्व सेवासार्थींना स्नेह व सन्मान दिला. दादीजींच्या हृदयातील प्रेम, दिव्यतेने भरपूर त्यांची दृष्टी, आपलेपणाची भावना, तपस्येची पराकाष्ठा या सर्व गोष्टी पाहून, असा अनुभव होत असे की त्या मानव शरीरात असूनही जणू देवता वा सृष्टीवर अवतारित फारिश्ता आहेत.

दादीजी कधीही खोट बोलल्या नाहीत.

जशी परमात्म्याची महिमा आहे - 'सत्यम् शिवम् सुंदरम्' तशीच दादीजींच्या वाणीत सदा सत्यता होती. मनसामध्ये पवित्रता होती व कर्मात श्रेष्ठता वा सुंदरता होती. त्यामुळेच त्या बापसमान होत्या. दादीजी अशा महान आत्मा होत्या ज्या आपल्या जीवनात एकदाही खोट बोलल्या नाहीत.

एकदा शासकीय अधिकाऱ्यांचा एक ग्रुप दादीजींना भेटत होता. त्यावेळी एका अधिकाऱ्याने दादीजींना विचारले की मी एका विभागाचा मुख्य असल्याने, मी फारच तणावात असतो. आपण तर संपूर्ण विश्वातील सेवाकेंद्राच्या मुख्य आहात. तर मग आपल्याला तणाव रहात नाही का? यावर दादीजींनी लगेचच उत्तर दिले की मला अजिबात तणाव नसतो. कारण माझी अशी धारणा आहे की या संस्थेचे मुख्य परमपिता परमात्मा शिव आहेत. मी तर केवळ

निमित्त सेवाधारी आहे.

पवित्रतेची प्रतिमूर्ती दादीजी

दादीजी पवित्रतेची प्रतिमूर्ती होत्या. सुरुवातीपासून दादीजींची पवित्रता महान होती. कुठलीही व्यक्ती, वस्तू, वैभव यांच्याकडे दादीजींची नजर कधी आकर्षित झाली नाही. 'माझे तर एक शिवबाबा, दुसरे कोणी नाही'. ही धुन त्यांच्या जीवनात स्पष्ट दिसून आली. त्याचबरोबर जेथे पवित्रता असते तेथे सर्व गुण, सर्व शक्ती व सर्व सिद्धी आपोआपच प्राप्त होतात. कारण पवित्रता बीज आहे. दादीजी संपूर्ण पवित्र असल्याने या तिन्ही गोष्टी त्यांच्या जीवनात अनुभवाला येत होत्या. पिताश्री ब्रह्माबाबांनी अंतिम समयी जे तीन शब्द उच्चारण केले होते - 'निराकारी, निर्विकारी, निरहंकारी' या तिन्ही शब्दांचे स्वरूप दादीजी प्रॅक्टीकलमध्ये बनल्या होत्या. निराकारी स्थितीचा आधार आहे, शक्तिशाली अमृतवेळा, ते तर त्यांच्या जीवनाचे स्वरूप होते. त्या कितीही व्यस्त असल्या तरी त्यांची अमृतवेळा कधीच चुकली नाही. निर्विकारी स्थितीचा आधार आहे, मुरलीचे मनन-चिंतन. त्यासाठी दादीजी रोज रात्री झोपण्यापूर्वी तसेच अमृतवेळेच्या योगानंतर मुरली लक्षपूर्वक वाचत असत. तसेच त्या सदैव स्वतःला निमित्त समजून कार्य करीत असत. कर्ताकरविता एक शिवबाबा आहे. ही स्मृती निरंतर असल्याने, त्या निरहंकारी (पान क्र. २१ वर)

रक्षाबंधन हे बंधन पवित्रतेचे, हेचि असे मर्म खऱ्या स्वातंत्र्याचे

ब्र. कु. गोदावरी दीदी, मुलुंड (मुंबई)

यावर्षीचा विशेष योगायोग म्हणजे रक्षाबंधनचे पावन पर्व व भारताचा स्वातंत्र्य दिवस (१५ ऑगस्ट) दोन्ही बरोबरच आले आहेत. आपण हे जाणतो की भारताला इंग्रजांच्या गुलामगिरीतून दि. १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी स्वातंत्र्य मिळाले. त्याचा प्रत्येक भारतीयाला सार्थ अभिमान वाटतो. त्यामुळेच तो दिवस मोठ्या आनंदाने व उत्साहाने साजरा केला जातो. भारताला स्वातंत्र्य प्राप्त होऊन सुमारे ७२ वर्षांचा प्रदीर्घ कालावधी लोटला आहे. तरी आता आपण सुखी, समाधानी व शांतमय जीवनाचा अनुभव करत आहोत का? वा आजही अनेक प्रश्न भारताच्या प्रगतीच्या आड येत आहेत. सध्याच्या सरकारचे घोषवाक्य आहे. 'सबका साथ, सबका विकास' परंतु मुख्य अडचण येते ती म्हणजे आपसातील मतभेद विसरून, राष्ट्रहितासाठी सर्वांनी एकत्रित येण्यात. आजही भारतात भाषावाद, प्रांतवाद, रुढीवाद, धर्मवाद यात आणखी भर म्हणजे आतंकवाद, त्याचबरोबर भ्रष्टाचार, बेरोजगारी, वाढती लोकसंख्या, दरिद्रता, अस्वच्छतेमुळे पसरणारी रोगराई...

अशा अनेक समस्या जनतेला भेडसावत आहेत. राष्ट्रपिता महात्मा गांधीचे स्वप्न होते की, भारतात रामराज्य स्थापन व्हावे, ते त्यांचे स्वप्न पूर्ण झाले आहे का? अर्थातच नाही.

वास्तविक भारतात रामराज्य तेव्हाच स्थापन होईल जेव्हा रावणाचा (अर्थात काम, क्रोध, मोह व अहंकार या ५ विकारांचा) समूळ नाश होईल. या रावणाला मारण्याची अमोघ शक्ती केवळ पवित्रतेच्या रक्षाबंधनातच आहे. तसेच ही पवित्रतेची राखी वर्तमान समयी स्वयं परमात्मा शिव पिता, आपल्या सर्व आत्म्यारूपी मुलांना बांधत आहेत. ही राखी बांधल्या नंतरच आत्मा सर्व प्रकारच्या विकारी बंधनातून मुक्त होतो व त्याला खरी स्वतंत्रता प्राप्त होते.

यावरून आपल्या लक्षात येईल की पवित्रतेचे रक्षासूत्र बांधून, आत्म्याला खरी स्वतंत्रता प्रदान करणारा केवळ एक सद्गुरु शिव परमात्मा आहे. त्यामुळे यावर्षी आणखी एक योगायोग म्हणजे रक्षाबंधन व स्वतंत्रता दिवस हे दोन्ही सद्गुरुवारच्या दिवशी आले आहेत.

त्यामुळे यावर्षीचा १५ ऑगस्ट हा दिवस आपण सर्वांनी अतिशय आनंदाने साजरा केला पाहिजे व पवित्रतेचे रक्षासूत्र बांधून, खरी स्वतंत्रता प्राप्त केली पाहिजे.

रक्षाबंधन हे बंधन पवित्रतेचे

बहिण-भावाचा संबंध हा अतिशय पवित्र संबंध आहे. त्यामुळे बहिणीने भावाला राखी बांधण्याचा वास्तविक अर्थ आहे की भावाने पवित्रतेचे व्रत धारण करावे अर्थात मन-वचन-कर्मिने पवित्र राहून, स्त्रीयांशी आपल्या बहिणीप्रमाणे व्यवहार करावा. अशारीतीने रक्षाबंधन अर्थात अपवित्रतेपासून (अर्थात ५ विकारांपासून) आत्म्याची रक्षा करण्यासाठी बांधले जाणारे पवित्रतेचे बंधन. यामुळे आपल्या मनातील सर्व वाईट भावना बहिष्कृत होतात.

निराकार परमपिता शिव परमात्मा तसेच प्रजापिता ब्रह्माबाबांची आपण मुले असल्याने, सर्वजण आपापसात भाऊ-बहिण आहोत. त्यामुळे आपले संबंध अतिशय स्नेहपूर्ण, मधुर व पवित्र असले पाहिजेत. परंतु आत्मविस्मृती व

कलियुगातील अति धर्मग्लानीमुळे मनुष्य आपल्या खऱ्या संबंधांना व आत्म्याच्या गुणांना विसरला आहे. काम-क्रोधादी विकारांच्या वशीभूत होऊन तो आपली आत्मिक शक्ती गमावून बसला आहे. भोगविलासिता आणि वासना यांच्या महापूरात तो बुडत चालला आहे. परिणामतः तो अत्यंत दुःखी, कष्टी व अशांत बनला आहे.

अशावेळी कलियुगाच्या अंतिम समयी, पतितपावन परमात्मा अवतरित होऊन नर-नारी दोघांनाही पवित्रतेची राखी बांधतात अर्थात त्यांना वचनबद्ध करतात की आम्ही काम, क्रोध, लोभ, मोह व अहंकार रुपी मायेपासून स्वतःचे रक्षण करू. अशाप्रकारचे अलौकिक रक्षाबंधन बांधून, पतित आत्म्यांना पुन्हा पावन बनवितात. म्हणूनच रक्षाबंधनाच्या पावन पर्वावर प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज् संस्थेद्वारे 'पवित्रतेचा ईश्वरीय संदेश' जन-जनपर्यंत दिला जातो. सर्वांना हे समजावून सांगितले जाते की 'काम विकार हाच मानवाचा परम शत्रू आहे'. त्यापासून मुक्त होण्यासाठी पवित्रतेचे बंधन बांधणे अति आवश्यक आहे. या अनुषंगाने एक कवीने सुंदर शब्दात वर्णन केले आहे -

श्रेष्ठ वेळ ही कल्पांतीची, संगमयुग ही महती त्याची।

या शुभसमयी शिव परमात्मा, देतो प्रतिज्ञा पावित्र्याची।

याच स्मृतीचा आहे हा सण, रहस्य

यातील घ्या समजावून।

रक्षाबंधनाच्या विधीचे रहस्य

रक्षाबंधनाच्या वेळी राखी तर हातावर बांधली जाते. परंतु परिवर्तनाच्या प्रक्रियेचा केंद्रबिंदू तर आत्मा आहे. त्यामुळे आत्मिक स्मृतीला जागृत करण्यासाठी त्याला त्याच्या शक्तीची व पवित्रतेची जाणीव करण्यासाठी तिलक लावला जातो. कपाळावर चंदनाचा तिलक लावून जणू विकारांच्या अग्नि तप्त झालेल्या आत्म्याला शीतलता प्रदान केली जाते. तसेच त्याला पवित्र आत्मिक स्वरूपाची ओळख करून दिली जाते. त्यानंतर मिठाई खाऊ घालून तोंड गोड केले जाते. कारण प्रेमसागर परमात्म्याचे प्रेम अतिशय मधुर आहे. त्यामुळे भूतकाळातील सर्व कटूता सहजच विसरता येते. फलस्वरूप आपले मन, वचन, कर्म सदैव मधुरता संपन्न बनते. **अशाप्रकारे वर्तमान संगमयुगात आपण प्रत्येकाने अलौकिक रक्षाबंधन करून पवित्रता, सुख, शांतीचा अविनाशी ईश्वरीय जन्मसिद्ध अधिकार प्राप्त करू या.**

रक्षाबंधनाचे अनन्य साधारण महत्त्व

रक्षाबंधन हे मर्यादा आणि आत्मनिग्रहाद्वारे विकारांवर विजय प्राप्त करण्याचे पर्व आहे. हे पर्व केवळ एक दिवसापुरते मर्यादित नसून, संपूर्ण संगमयुगाच्या कालावधीत चालू असते. जे आत्मे पवित्रतेची राखी बांधून, विकारांपासून स्वतःची रक्षा करतील तेच

स्वर्गात अर्थात श्रीकृष्णपुरीत जातील. यावरून रक्षाबंधनाचे अनन्य साधारण महत्त्व आपल्या लक्षात येईल. म्हणूनच पूर्वीच्या काळी श्रावणी पौर्णिमेला राखी बांधल्यानंतर ती श्रीकृष्ण जन्माष्टमीला सोडण्याची प्रथा होती. तात्पर्य म्हणजे श्रीकृष्णपुरीत जाण्याचा पासपोर्ट म्हणजे पवित्रतेची राखी होय. हा पासपोर्ट असेल तर आपल्याला स्वर्गाचे राज्यभाग्य तर मिळेलच. याखेरीज अंतिम समयी यमदूतांकडून शिक्षाही भोगावी लागणार नाही. या विषयीची एक उद्बोधक कथा सर्वश्रुतच आहे.

एकदा देव आणि असुर यांच्या संग्रामात इंद्राचा पराभव झाल्याने, त्याला आपले स्वर्गाचे राज्य गमवावे लागले. तेव्हा त्यांची पत्नी इंद्राणीने त्यांना राखी बांधली. त्यानंतर इंद्राने असुरांचा पराभव करून, आपले गमावलेले स्वर्गाचे राज्य पुन्हा प्राप्त केले. या कथेतील भावार्थ असा आहे की, इंद्राणीने इंद्राला राखी बांधली अर्थात गृहस्थ जीवनात पवित्रतेची प्रतिज्ञा करून, कामविकारुपी असुरावर विजय प्राप्त केला. फलस्वरूप स्वर्गाचे राज्यभाग्य पुन्हा प्राप्त झाले.

अशाप्रकारे अलौकिक रक्षाबंधनाचे महत्त्व लक्षात घेऊन, आपण सर्वांनी यावर्षी १५ ऑगस्टला पवित्रतेची राखी बांधावी व खरी स्वतंत्रता प्राप्त करावी, हीच परम मंगलकामना!

सत्यतेची शक्ती सर्वात महान

ब्र. कु. चंद्रशेखर, शांतिवन (आबू रोड)

सत्यतेची महिमा अपरंपार आहे. भगवंताला देखील 'सत्य' म्हटले जाते. 'सत्यम् शिवम् सुन्दरम्' अशी त्याची महिमा आहे. भगवंताला सुद्धा 'सत्य' हेच अतिप्रिय आहे. म्हणूनच गायन केले जाते 'सच्चे दिलपर साहेब राजी'.

'सत्' या शब्दाचे दोन अर्थ आहेत. १) सत् अर्थात सत्य व २) सत् अर्थात अविनाशी. परमात्मा शिव पिता सत्य आहे आणि अविनाशी देखील आहे. त्यामुळेच 'गॉड इज ट्रुथ' असे म्हटले जाते. सत्य शिव पिताद्वारेच सर्व आत्म्यांना सत्यतेची अंथार्टी प्राप्त होते. त्या जोरावरच सर्व आत्म्यांना सद्गती लाभते. सत्यतेच्या शक्तीद्वारेच प्रत्येक आत्मा यथाशक्ती, आपल्या धर्मात, आपल्या निर्धारित समयी गतीनंतर सद्गती प्राप्त करतो. कारण संगमयुगाच्या अंतापर्यंत शिव पित्याला याद करण्याच्या विधीचा (अर्थात राजयोगाच्या विधीचा) संदेश सर्वांना अवश्य प्राप्त होतो. मग कुणाला तो वाणी द्वारा, कुणाला चित्रांद्वारे, कुणाला समाचार पत्रांद्वारे, कुणाला टी.व्ही. द्वारे, कुणाला मोबाईलद्वारे, कुणाला ब्रह्मावत्सांच्या पॉवरफुल वायब्रेशन द्वारे,

कुणाला अंतिम विनाशलीलाद्वारे, कुणाला वैराग्य वृत्तीच्या वायुमंडळाद्वारे. त्यावेळी सायन्सची सर्व साधने ईश्वरीय संदेश देण्याच्या कार्यात सहयोगी बनतील. सत्यतेच्या शक्तीद्वारेच प्रकृती सत्त्वप्रधान बनते व कलियुगाचे सत्ययुगात परिवर्तन होते.

सत्यता ही परीस समान

सत्यता ही परीस समान आहे. जसा परीसाचा स्पर्श होताच लोखंडाचे सोने होते. तसेच आपली सत्यतेची शक्ती आत्मा, प्रकृती, सर्व संबंध, सर्व सामुग्री, संस्कार, आहार, व्यवहार, समय सर्वांना सत्त्वप्रधान बनवते. तमोगुणाचे नावनिशाण समाप्त करून टाकते. सत्यतेची शक्ती आपल्या नावाला आणि रूपाला सत् अर्थात अविनाशी बनवते. अर्धा कल्प चैतन्य रूपाने व अर्धा कल्प चित्र रूपाने आपले नाव अविनाशी राहिल. अर्धा कल्प प्रजा आपल्या नावाचे गायन करतील व अर्धा कल्प भक्त गायन करतील. आपले बोल सत् वचनच्या रूपाने गायले जातील.

आपल्या सत्यतेच्या शक्तीने आपला भारत देशसुद्धा अविनाशी

बनतो. आपला वेश सुद्धा अविनाशी बनतो. अर्धा कल्प आपण देवताई वेश धारण करतो व अर्धा कल्प भक्तिमार्गात देवताई वेशचा यादगार चालतो. आजही भक्त गण आपल्या जड मूर्तींना देवताई ट्रेसने सजवतात. तसेच आपले चरित्र व कर्तव्य दोन्ही अविनाशी आहेत. आपल्या कर्तव्याची यादगार भागवत ग्रंथ आहे. तसेच आपल्या चरित्राविषयी अनेक कथा बनविण्यात आल्या आहेत. तात्पर्य म्हणजे आपल्या सत्यतेच्या शक्तीने आपले नाव, रूप, देश, वेश, चरित्र, कर्तव्य सर्व काही सत् अर्थात अविनाशी बनते.

एवढेच नाही तर आपली दिनचर्या देखील अविनाशी बनते. ब्रह्माभोजन खाणे, अमृत पिणे या क्रियासुद्धा अविनाशी बनतात. भक्त आपल्या इष्ट देवी वा देवतेला झोपवतात, उठवतात, भोग दाखवतात, त्यांच्यापुढे जल ठेऊन, अमृत समजून प्राशन करतात, त्यांना परिक्रमा करवितात. अशारीतीने आपल्या प्रत्येक कर्माचे वा कर्तव्याचे यादगार अविनाशी आहे याला कारण म्हणजे जेथे सत्यता आहे तेथे सत्य शिव पिता आहे. फलस्वरूप तेथे सदा

विजय आहे. याचेच अविनाशी गायन भगवद् गीतेतही केलेले आहे -

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः
तत्र श्रीविजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम॥
(अ.१८(७८))

(भावार्थ : जेथे योगेश्वर भगवान श्रीकृष्ण आहे आणि जेथे धनुर्धारी अर्जुन आहे. तेथे शाश्वत ऐश्वर्य, विजय, वैभव वा सामर्थ्य आणि नीति निश्चित आहे असे माझे मत आहे.)

परंतु भगवद्गीतेतील हे सत्य रुपकात्मक रीतीने सांगितले आहे. त्यातील योगेश्वर श्रीकृष्ण हे परमात्मा शिव पित्याचे प्रतीक आहे व धनुर्धारी अर्जुन हे ज्ञानी तू आत्म्याचे प्रतीक आहे. या सत्याचा उलगडा सुद्धा आपल्याला वर्तमान संगमयुगात योगेश्वर शिव परमात्मा यांच्या द्वारेच होतो.

पहिले सत्य आहे, आपल्या स्वरूपाला जाणणे-

पहिले सत्य आहे, आपल्या स्वरूपाला जाणणे, सत्यता म्हणजे केवळ सत्य बोलणे व सत्य कर्म करणे, ऐवढयापुरते मर्यादित नाही. आपण आपल्या सत्य स्वरूपाला ओळखले की मी आत्मा आहे. हे सत्य स्वरूप आपण आधी जाणत नव्हतो. शरीराच्या हिशोबाने आपण आपली ओळख करून देत होतो. आता आपले सत्य स्वरूप जाणल्याने आपल्यात सत्यतेची शक्ती आली.

दुसरी गोष्ट म्हणजे परमात्मा शिव

पित्याचा सत्य परिचय आपण जाणला. अगदी चांगल्याप्रकारे आपले सत्य स्वरूप व पिता परमात्म्याचे स्वरूप आपण जाणले. तिसरी गोष्ट म्हणजे सृष्टिचक्राच्या सत्य स्वरूपाला आपण जाणले. हे चक्र कसे फिरते व त्यात आपली भूमिका काय आहे. या सर्व गोष्टी आपण अगदी स्पष्ट रूपाने ओळखल्या. यावरून आपल्या लक्षात आले की या सृष्टिचक्रातील आपला पार्ट विश्वातील सर्व आत्म्यांपेक्षा श्रेष्ठ आहे. या सृष्टिचक्रात धर्मआत्मे महानआत्मे सुद्धा विशेष पार्ट बजावतात परंतु ते आत्मे व शरीर दोन्ही एकाचवेळी पवित्र नसतात. याउलट आपले शरीर व आत्मा दोन्ही पवित्र असतात.

तात्पर्य म्हणजे साऱ्या कल्पात अन्य कोणीही आपल्यासारखा पार्ट बजावू शकत नाही.

तात्पर्य म्हणजे आत्मा, परमात्मा व सृष्टिचक्राचे सत्य ज्ञान आपण जाणतो व सर्वांना अंथार्टीपूर्वक सांगतो की आता हे सृष्टिचक्र समाप्त होऊन, त्याची पुन्हा पुनरावृत्ती होणार आहे, हा संगमयुगाचा समय आहे. सत्यतेच्या शक्तीमुळेच आपण अज्ञान निद्रेत झोपी गेलेल्या कुंभकर्णांना जागे करतो व त्यांना समयाची सूचना देतो.

सत्यतेच्या सूर्याला कोणी लपवू शकत नाही.

जसे सूर्याला कोणी लपवू शकत नाही तसेच सत्यतेच्या सूर्याला देखील

कोणी लपवू शकत नाही. कोणतेही कारण अथवा व्यक्ती लपवू शकत नाही. सत्य सदैव सत्यच असते. सत्यतेची शक्ती सर्वात महान आहे. सत्यता सिद्ध केल्याने सिद्ध होत नाही. सत्यतेच्या शक्तीला स्वतःच सिद्ध होण्याची सिद्धी प्राप्त आहे जर कोणी सत्यतेला सिद्ध करण्याचा प्रयत्न केला तर ती जिद्द ठरते. त्यामुळे सत्यता ही स्वतःच सिद्ध होते तिला सिद्ध करण्याची आवश्यकता नाही.

परमात्म प्रत्यक्षतेचा आधार सत्यता

परमात्म प्रत्यक्षतेचा आधार सत्यता आहे. सत्यता हीच प्रत्यक्षता आहे. एक आहे स्वतःच्या स्थितीची सत्यता व दुसरी आहे सेवेची सत्यता. तसेच सत्यतेचा आधार आहे स्वच्छता व निर्भयता. या दोन्ही धारणांच्या आधारे, सत्यतेच्या द्वारे प्रत्यक्षता होईल जे ही आपल्या संबंध-संपर्कात आल्यानंतर सत्य ज्ञान ऐकतील, त्यांच्या तोंडून हेच उद्गार बाहेर पडतील की परमात्मा शिव पिता अवतरित झाले आहेत व डायरेक्ट परमात्म्याचे कर्तव्य या सृष्टीवर चालू आहे. हा आहे परमात्म प्रत्यक्षतेचा अंतिम (लास्ट) बॉम्ब. याद्वारे चारही दिशांना आवाज पसरेल. परंतु जोपर्यंत कुठल्याही प्रकारची अस्वच्छता अर्थात थोडीशी सुद्धा सत्यता व स्वच्छतेची कमी असेल तोपर्यंत प्रत्यक्षता होणार नाही.

सत्यता अर्थात मी जो आत्मा

आहे, जसा आहे, सदैव त्याच्या ओरीजिनल सत्य स्वरूपात अर्थात सत्त्वप्रधान स्वरूपात स्थित रहाणे. रजो व तमो स्थिती ही ओरीजिनल स्थिती नाही. ती माया वा रावणाच्या संगदोषामुळे प्राप्त झालेली स्थिती आहे. आत्म्याची सत्यता सत्त्वप्रधानता आहे. ही पहिली सत्यता आहे तर दुसरी सत्यता आहे आपल्या बोल व कर्मातसुद्धा सत्यता अर्थात सत्त्वप्रधानता हवी. जसे परमात्मा शिव पित्याचे गायन आहे टुथ अर्थात सत्य तसेच आपल्या आत्मिक स्वरूपाची वास्तविकता देखील सत्य अर्थात टुथ आहे. तर चेक करा की अशी सत्यता वा सत्त्वप्रधानता आहे का?

त्याचबरोबर स्वच्छता अर्थात संकल्पाद्वारे सुद्धा अशुद्धीला अथवा अवगुणाला कधी स्पर्शही करता कामा नये. जर बुद्धी वा संकल्पाद्वारे अशुद्धीचा स्वीकार केला तरी त्याला संपूर्ण स्वच्छता म्हणता येणार नाही. अशाप्रकारे योगी जीवनात संपूर्ण सत्यता व स्वच्छता धारण करू या व परमात्म प्रत्यक्षतेसाठी निमित्त बनू या.

सत्यतेची शक्ती कुठपर्यंत धारण केली आहे?

सत्यतेच्या शक्तीद्वारे अज्ञानरुपी अंधःकार स्वतःच समाप्त होऊन जातो. अज्ञान सदैव असत्य असते व ज्ञान सदैव सत्य असते. त्यामुळेच भक्तांनी परमात्म्याची महिमा केली आहे. 'सत्यम्

शिवम् सुंदरम्'. सत्यतेची शक्ती शहजच मायाजीत, प्रकृतीजीत बनवते. त्यामुळे आता हे चेक करा की आपण सत्य शिव पित्याची मुले आहोत तर सत्यतेची शक्ती कुठपर्यंत धारण केली आहे?

सत्यतेच्या शक्तीची निशाणी आहे, तो आत्मा सदैव निर्भय असेल. सत्यतेची शक्तिवाला, बेफिकीर, निश्चित असल्याने तसेच निर्भय असल्याने खुशीत नाचत राहिल. याचेच गायन आहे- 'सच तो बिठो नच'. याउलट जेथे भय आहे, चिंता आहे तेथे खुशी नसते. आपल्या कमजोरींची सदैव चिंता असते. कुठली ही कमजोरी ही मनाच्या स्थितीला चलबिचल करते. परिणामतः खुशी गायब होते. म्हणूनच सत्यतेची शक्ती धारण करा. अर्थात सत्त्वप्रधान स्थितीत रहा. जर सत्यतेची शक्ती कमी असेल तर मनात व्यर्थ संकल्प, उदासीनता येत राहिल. त्यामुळे चेक करा की संकल्प, दृष्टी, वृत्ती, बोल व संबंध-संपर्क यामध्ये सत्यतेची शक्ती अर्थात सत्त्वप्रधानता कुठपर्यंत धारण केली आहे?

सत्यता व शीतलता यांच्याद्वारे सहज सफलता -

सत्यात व शीतलता या दोन्ही शक्तींच्या द्वारे सदा सहज सफलता प्राप्त होते. एकीकडे सत्यतेच्या शक्तीचा उच्च नशा व दुसरीकडे तितकीच शीतलता असेल तर क्रोधित आत्म्यालाही आपण शांत करू शकतो. कसाही आत्मा असो,

अहंकारवश 'मी-मी' करणारा असो परंतु शीतलतेच्या शक्तीद्वारा तो सुद्धा 'मी-मी' विसरून 'बाबा-बाबा' करायला लागेल. सत्यतेला सुद्धा शीतलतेच्या शक्तीने सिद्ध केल्यानेच सिद्धी प्राप्त होते. त्यामुळेच सत्यता व शीतलता या दोन्ही शक्ती समान व समवेत पाहिजेत. कारण विश्वातील प्रत्येक मानव हा कुठल्या ना कुठल्या अग्निमध्ये जळतो आहे. अशा परिस्थितीत पहिल्यांदा शीतलतेच्या शक्तीने अग्निला शीतल करण्याची आवश्यकता आहे. त्यानंतरच तो सत्यतेला जाणू शकेल. शेवटी सर्वांच्या तोंडून हेच उद्गार बाहेर पडतील की 'सत्य ज्ञान आहे तर हेच आहे'. आजही आपल्या संस्थेची संपूर्ण विश्वात सेवाकेंद्रे आहेत. त्याचा आधार आहे - सत्य ज्ञान, सत्य पिता परमात्म्याचा परिचय, सत्य परिवार, सत्य (सच्चा) स्नेह, सत्य प्राप्ती. या सत्यतेच्या शक्तीच्या मागे आपण सर्व आत्मे आकर्षित झालो आहोत. तात्पर्य म्हणजे सत्यतेची शक्ती सर्वांत महान शक्ती आहे.

आपले बोल सदा सत्य वचन असले पाहिजेत -

जसे महात्म्यांना म्हटले जाते - 'सत्य वचन महाराज'. तसे आपलेही बोल सदा सत्य वचन अर्थात कुठली ना कुठली प्राप्ती करविणारे असले पाहिजेत. परंतु काही जणांच्या तोंडून

हसीमजाकमध्ये हे शब्द बाहेर पडतात- हा तर मूर्ख आहे, बेअक्कल आहे - असे बोल बोलणे म्हणजे दुसऱ्यांना शापित करण्यासारखे आहे. अशाप्रकारे कधीही कुणाला शापित करू नका. सर्वांना सुख द्या. कधीही अपशब्द बोलू नका. व्यर्थ बोलू नका. सदैव युक्तीयुक्त बोला, कमी बोला, हळू बोला, मधुर बोला. आपल्या बोलची किंमत ओळखा.

मुख्य म्हणजे सारयुक्त बोला. जी गोष्ट ४ शब्दांत सांगता येईल, त्या ठिकाणी १२-१५ शब्दांचा प्रयोग करू नका. काही जण तर दोन शब्दात जी गोष्ट सांगता येईल त्याविषयी अर्धा तास बोलत बसतात. काही जण खूप मोठ्याने बोलतात व त्यावर स्पष्टीकरण देतात की माझा आवाजच तसा आहे. परंतु विचार करा की जर आपण मायाजीत बनू शकतो तर मग आवाजाला जिंकू शकत नाही का? तसेच दुसऱ्यांना डिस्टर्ब करणारे बोल कधीही बोलू नका. आपले बोल सदा वरदानी असले पाहिजेत. अशाप्रकारे आपल्या बोलकडे लक्ष दिले तर फरिश्ता (देवदूत) बनण्यासाठी फार मदत होईल. तात्पर्य म्हणजे आपल्या बोलची बचत (इकॉनॉमी) करा, आपल्या शब्दांची किंमत ठेवा, सदा सत्य वचन बोला.

हे ही लक्षात ठेवा की 'सत्य वचन महाराज' ही यादगार संगमयुगापासूनच सुरु झाली आहे. आता संगमयुगात जे

ब्राह्मण आत्मे नंबरवार पुरुषार्थ अनुसार महारथी व महावीर बनत आहेत. त्यांच्या मुखातून बाहेर पडणारा प्रत्येक बोल सत्य होत जाईल. तात्पर्य म्हणजे आता संगमयुगात यथार्थ प्रॅक्टीकलमध्ये जे होते त्याची केवळ यादगार भक्तिमार्गात चालत रहाते. (अजून तसे होत नाही कारण अजूनपर्यंत ब्राह्मण आत्मे व्यर्थ व साधारण बोल अधिक बोलतात.) तथापि पुढे लवकरच ब्राह्मण संगठन हे सत्य बोल, सत्य वृत्ती, सत्य दृष्टी, सत्य वायुमंडळ, सत्य वातावरण आणि सत्याचे संगठन म्हणून प्रसिद्ध होईल (सत्य अर्थात सतोप्रधान)

सत्यतेची शक्ती नॅचरल नेचर बनवा -

आपण आपले सत्य स्वरूप व सत्य पिता परमात्म्याला यथार्थ रीतीने जाणले आहे. त्यामुळे चेक करा की सत्यतेची शक्ती वा पवित्रता आपले नॅचरल नेचर (सहज स्वभाव) बनली आहे का? पवित्रता आपला जन्मसिद्ध अधिकार आहे. म्हणूनच पवित्रतेची धारणा सहजपणे झाली पाहिजे. त्यासाठी मेहनत करावी लागू नये. दुनियावाले या गोष्टीला असंभव समजतात. परंतु आपण मात्र असंभव गोष्टीला सहज संभव समजतो. संगमयुगात आपण जी पवित्रतेची धारणा करतो त्याचेच प्रालब्ध म्हणून देवतांची पवित्रता नॅचरल (स्वाभाविक) असते तसेच ते त्यांचे नेचर (स्वभाव) असते.

पवित्रतेची राखी बांधूनी, स्वर्ग धरेवर आणा

या वत्सांनो पवित्रतेची,
अमोघ शक्ती जाणा।
पवित्रतेची राखी बांधूनी,
स्वर्ग धरेवर आणा॥१॥
क्रोधाग्निने, कामाग्निने,
सदैव जन हे जळती।
तरी त्यात ही सौख्य मानूनी,
विषयामागे पळती।
दूर करण्या भ्रम हा त्यांचा,
पणास लावा प्राणा।
पवित्रतेची राखी बांधूनी,
स्वर्ग धरेवर आणा॥१॥
तणाव, चिंता रहित व्हावे,
इथले मानव प्राणी।
विकारमुक्ती मिळवून गावी,
प्रसन्नतेची गाणी।
स्वर्ग सुखाचा स्वाद चाखवा,
जीवनात ह्या त्यांना।
पवित्रतेची राखी बांधूनी,
स्वर्ग धरेवर आणा॥२॥
स्वये बदलूनी समोर ठेवा,
आपुला हा आदर्श।
बघता, बघता निश्चित होईल,
विश्वाचा उत्कर्ष।
दिव्य गुणांच्या धारणेतूनी,
स्वयं देवता व्हाणा।
पवित्रतेची राखी बांधूनी,
स्वर्ग धरेवर आणा॥३॥

(संदर्भ : ब्र. कु. गौतम सुत्रावे यांनी लिखित 'ज्ञानसुधा ही शिवबाबांची' हे पुस्तक)

श्रीकृष्ण जन्माष्टमी

ब्र. कु. लाजवंती बहेन, भांडुप (मुंबई)

भारतवासी श्रीकृष्ण जन्माष्टमीचा उत्सव दरवर्षी मोठ्या आनंदाने व उत्साहाने साजरा करतात. परंतु दरवर्षी जन्माष्टमी साजरी करून, रोज श्रीकृष्णाची पूजा करून अथवा नित्यनेमाने श्रीकृष्णाचे गायन, पूजन करूनही मनुष्याच्या जीवनात तसेच देशातील वातावरणात सुखद परिवर्तन का होत नाही? भारतात श्रीकृष्णाची अनेक मंदिरे आहेत. श्रीकृष्णाचे अगणित भक्त आहेत. प्रत्येक घरात श्रीकृष्णाचे चित्र लावलेले आहे. तरी देखील श्रीकृष्णाच्या दिव्यतेची छाप मनुष्याच्या मनावर अंकीत का होत नाही? श्रीकृष्णाला 'मनमोहन' म्हटले जाते मग भक्तगणांचे जीवन मनमोहक का बनत नाही? याला मुख्य कारण म्हणजे श्रीकृष्णाविषयी लोकांच्या मनात अनेक गैरसमज आहेत. तसेच त्यांच्या जीवन चरित्राविषयी यथार्थ ज्ञानाची कमी आहे. अन्यथा श्रीकृष्णासारख्या सर्व श्रेष्ठ देवतांची जीवनकहाणी जाणल्यानंतर मनुष्याच्या मनात आपले जीवनसुद्धा श्रेष्ठ बनविण्याची प्रेरणा अवश्य प्राप्त झाली असती.

श्रीकृष्णाला 'वैकुंठनाथ' म्हटले जाते –

श्रीकृष्णाला सर्व भक्तगण 'वैकुंठनाथ' अशी उपाधि देऊन त्यांचे

स्मरण करतात. वास्तविक सत्ययुगी सृष्टीही पावन, संपूर्ण सुखी सृष्टी असून देवतांची सृष्टी अथवा स्वर्ग वा वैकुंठ आहे. स्वर्ग अथवा वैकुंठ या मनुष्य लोकांच्यावर कुठे आकाशात नाही परंतु या सत्ययुगी व त्रेतायुगी सृष्टीलाच वैकुंठ वा स्वर्ग असे म्हटले जाते. याउलट द्वापरयुगी व कलियुगी सृष्टीला दुःखधाम वा नरक असे म्हणण्यात येते. त्यामुळे 'वैकुंठनाथ' याचा वास्तविक अर्थ आहे सत्ययुगी सृष्टीचा चक्रवर्ती राजा. यावरून स्पष्ट होते की श्रीकृष्णाचा जन्म सत्ययुगाच्या प्रारंभी झाला. सत्ययुग हेच सत्त्वप्रधान युग आहे आणि याच युगात दैवीगुण संपन्न देवी-देवता भारतात निवास करीत होत्या. म्हणूनच शास्त्रातून जे वर्णन केले आहे की श्रीकृष्णाचा जन्म द्वापरयुगात झाला, हे अयथार्थ वा चुकीचे आहे.

त्याचबरोबर भक्तगण हेही जाणत नाहीत की श्रीकृष्णाचेच नाव स्वयंवरा नंतर श्रीनारायण असे ठेवण्यात आले होते. म्हणूनच भक्तिमार्गात श्रीकृष्ण व श्रीनारायण यांची वेगवेगळी मंदिरे बांधण्यात येतात. तसेच त्यांच्या जीवनाविषयी वेगवेगळ्या कथा सांगण्यात येतात. असे जरी असले तरी,

भक्तगण हेही गायन करतात – 'श्रीकृष्ण गोविंद हरे मुरारी, हे नाथ, नारायण, वासुदेव।' यावरून स्पष्ट होते की श्रीकृष्णाला श्रीनारायण हे नाव देण्यात आले आहे. वास्तविक हे सत्य जाणल्यानंतर श्रीकृष्ण जन्माष्टमी अर्थात श्रीकृष्णाचा जन्मोत्सव हा श्रीनारायणाचा जन्मोत्सव म्हणून देखील साजरा केला पाहिजे.

श्रीकृष्ण भगवान नव्हते, देवता होते –

श्रीकृष्ण हे सर्वगुण संपन्न, १६ कला संपूर्ण, संपूर्ण निर्विकारी, मर्यादा पुरुषोत्तम, अहिंसा परमोधर्मी असे नंबर १ देवता होते. परंतु बरेच लोक श्रीकृष्णाला भगवान मानतात. कारण श्रीकृष्ण तर जन्मापासूनच महान होते. त्यांना जन्मतःच दुहेरी मुकुट (प्रकाशाचा व राजाईचा) प्राप्त होते. असे असले तरी श्रीकृष्णाला भगवान मानणे, हे चुकीचे आहे. यासाठी लोकांनी हे समजून घेतले पाहिजे की स्वस्थ तन, सुंदर मन, अपरिमित धन, वैकुंठीचे राज्यभाग्य हे सर्व काही मनुष्याला त्याच्या पूर्व जन्माच्या पुरुषार्थाच्या आधारे प्रारब्ध रुपानेच प्राप्त होते. परंतु परमात्मा तर कर्म व त्याचे फळ तसेच जन्म आणि मृत्यु यापासून सदैव अलिप्त

(पान क्र. ३२ वर)

यशाची गुरुकिल्ली : दृढता

ब्र. कु. हेमंत भाई, शांतिवन (आबू रोड)

जगात असा कोण अभागी, दुर्भागी, दुदैवी असेल, ज्यास पदरी यश नको असेल? पाऊलोपाऊली असफलतेचे तोंड पाहायची कुणाची इच्छा असेल? कुणाचीच नसणार! कुणाला पदोपदी वाट्यात अपयश हवंहवसं असेल? एकाला ही नाही! सफलता, सफलता आणि सफलता... साऱ्या जगाला वेड लावणारा एकच चमत्कारी चुंबकीय शब्द आहे 'सफलता' म्हणजे 'यश.' खरचं ह्या विशाल विश्वात सफलता रुपी चुंबकाकडे आजतागायत कोण आकर्षित झालेला नाही? आज सारं जगच यशाच्या चुंबकास चिकटलेलं दिसतं. धनवान, बुद्धिवान, बलवान, रुपवान, गुणवान, विद्वान कुणी ही असो सफलतेचा दिवाना दिसतो. यशासाठीच तर माणूस जीवाचं रान करतो! रात्रंदिवस यशस्वी होण्याची स्वप्न रंगवतो!

“जितक्या व्यक्ती तितक्या प्रकृती” ह्या म्हणीनुसार नाना व्यक्तींच्या मते यशाच्या विविध व्याख्या असू शकतात. कुणाच्या नजरेत पैशाचा पहाड उभा करणे, यश होय. तर कुणाच्या दृष्टीत महाल-माडी बांधणे किंवा मोटर गाडी

विकत घेणे यश होय. परिक्षेत प्रथम येणे विद्यार्थ्यांचे यश तर जगप्रसिध्दी अभिनेत्याचे यश होय. खेळ व युध्द जिंकणे खेळाडू व योध्दयाचे यश होय. त्याप्रमाणे सण-उत्सव, लग्न संभारभ निर्विघ्न पार पडण, मनासारखा जीवनसाथी मिळणे, सुखदाई संबंधी मिळण्यास यशच म्हणावे लागेल. एकूण पद, पदवी, प्रसिध्दी, प्रतिष्ठा, पैसा इत्यादी प्राप्तींना सफलता मानले जाते. मनाची कोणतीही इच्छापूर्ती झाल्यावर व्यक्तीला वाटते की जगी मजसम कुणी यशस्वी नाही.

अपार धन-दौलत, नोकरी-धंदा, छानसा बंगला, शिक्षण, समाजात मोठा मान मर्तबा किंवा विजय इत्यादी प्राप्तींचे काही बिंदू यशाच्या वाटेवरचे मैलाचे दगड असू शकतात, मात्र जीवनाची संपूर्ण सफलता नव्हे! वस्तू-वैभव, साधन संपत्ती इत्यादी भौतिक प्राप्तींच्या बिंदूला गाठणे म्हणजे यश नव्हे. कारण यश हा केवळ प्राप्तीचा एक बिंदू नसून, सफलता सतत-निरंतर चालणारी यात्रा होय. (Success is not a destination, it's a journey within). प्रत्येक कर्मानंतर क्षणोक्षणी प्राप्त होणारा अविरत आनंद, परिश्रमाने प्राप्त

होणारी प्रसन्नता, साधनेने मिळणारी आत्मतृप्ती, संबंधांद्वारे प्राप्त होणारे निःस्वार्थ प्रेम अर्थात मनाचे खरे समाधान म्हणजे जीवनाचे खरे यश होय. विषम परिस्थितीशी झुंज देऊन अपयशाला पचवून समाधानी राहणे, त्यासोबत जय-पराजय, निंदा-स्तुती, हानी-लाभ ह्या विपरित परिस्थितीमध्ये स्थिरबुध्दीने स्थितप्रज्ञ बनून, नेहमी एकरस राहणेच खऱ्या अर्थाने यशस्वी बनणे होय.

जीवनात प्रेम, आनंद, सुख-शांती व आत्म संतोष प्राप्त होणेच खरी यशस्वीता म्हणावी लागेल. पण इहलोकाच्या विनाशी प्राप्तींनी ह्या आत्मिक उपलब्धी सर्वथा अशक्यच होत. कारण मानवी मन मोठे विचित्र होय, एक इच्छा पूर्ण झाली कि दूसरी उत्पन्न होते व मरेपर्यंत मनोरथपूर्तीने यशस्वी होण्यासाठी प्रवास असाच चालतो. पण वेळ-काळ सदा सारखी नसते. कधी कधी राब राब राबून ही, रक्ताचे पाणी आटवून ही यश हाती लागत नसेल, केलेल्या मेहनतीवर पाणी फिरत असेल, पाऊलोपाऊली अपयशाचे तोंड पाहावे लागत असेल तर माणूस

बेजार होतो. यशाची लक्षणं दिसत नसतील, अथवा मनोवांच्छित परिणाम मिळत नसतील तर नैराश्य येणं साहजिकचं. अशात कार्याचे चीज झाले नाही, कामाचे मोल मिळाले नाही तर माणूस उदास होतो. कधी कधी अपयशाला घाबरून जीवनलीलाच संपवितो. परंतु हे कितपत योग्य आहे? केव्हाही नाही. पुन्हा पुन्हा होणारी हार वा असफलेतेचे मूळ कारण आहे दृढतेची कमी. जर पुरुषार्थ्याने दृढतेचा पदर पकडला तर जीवनात नवी पहाट होऊ शकते.

कार्य कोणतेही असो, लक्ष्य कितीही छोटे-मोठे किंवा महान असो, परंतु दृढतेशिवाय यशाचे गौरी शिखर गाठता येत नाही. व्यक्तीस वाटते कर्म केल्या-केल्या तात्काळ फळ मिळावे, चुटकी वाजवल्या बरोबर यश मिळावे. परंतु यश प्राप्तीची वाट नेहमीच साधी-सोपी, सरळ-सुलभ असेलच असे नाही. तरीही उतावीळ न होता, दृढतेला सांगाती बनवून कर्माचा दीर्घ-दुष्कर प्रवास केल्यानेच यश हाती लागते. सुख-दुःख, निंदा-स्तुती, नफा-तोटा, जय-पराजय, यश-अपयश हे जीवन नाटकाचे विरोधाभासी परंतु एकमेकाचे पूरक घटक होत. कर्माच्या नियमानुसार जसं रात्री नंतर पहाट होते, अगदी तसंच यशानंतर अपयश व पुन्हा यश ह्या क्रमानेच कार्याचे परिणाम मिळत असतात. अशावेळी फळप्राप्तीसाठी दृढतेने वाट पाहणेच श्रेयस्कर ठरते!

अपयशातून निपजलेल्या निराशेच्या काळरात्रीनंतर दृढतेच्या प्रतापानेच सफलतेची स्वर्णिम सकाळ संभव होते व दारी यशाचा प्रकाश ही पडतो.

दृढतेच्या शक्तीनेच दुष्कर असंभव कार्य ही सहज सुलभपणे संभव होऊ शकते. म्हणूनच - 'पुन्हा पुन्हा मिळालेल्या अपशयाने हार मानून बसू नये. त्यातून ही काही न काही धडा घ्यावा. उताविळ न होता, आळस त्यागून, निरंतर मेहनत करत रहावी. कोणतेही काम केल्या-केल्या तत्क्षणी लगेच फळ मिळायलाच हवे, असा अड्डाहास न करता हाती घेतलेले कार्य मध्येच सोडता कामा नये. गीतेत सांगितलेल्या निष्काम कर्माची महती जाणून कार्याच्या प्रतिफळाची इच्छा न बाळगता, सतत कार्यात निमग्न रहावे. अखेर विषम वातावरणात सतत प्रयत्न करणाराच सफल होतो - 'खरे तर हीच दृढता आहे. 'जोपर्यंत लक्ष्यापर्यंत पोहचत नाही, तो पर्यंत कार्य करित राहणे दृढता आहे. अडथळ्यांना न जुमानता सदैव उमंग-उत्साहाने भरपूर होऊन, कोणतीही किंमत मोजून कार्य पूर्ण करणे दृढता आहे. लक्ष्यावर एकाग्र होऊन, मनी घेतलेले ध्येय पूर्ण करणे दृढता आहे.'

दृढ इच्छाशक्तीच्या बळावर यशस्वी होणाऱ्या सफलतम् विश्वविख्यात रशियन लेखक मैक्सिस गोर्कीच्या दृढतेची ही कहाणी मोलाची शिकवण

देणारी आहे. गोर्कीचा जन्म अत्यंत गरीब घरात झाला होता. विषम आर्थिक परिस्थितीमुळे वडिलांची इच्छा होती की मुलाने काम करून पैसे कमवावेत. परंतु शिक्षणाची आवड असल्यामुळे गोर्कीचे मन कामा ऐवजी अभ्यासातच जास्त रमत असे. तेव्हा वडिलांना वाटे की पैसे कमवण्याऐवजी मुलगा नुसताच फालतु उद्योग करतोय, कारण फक्त अभ्यास केल्याने पैसे मिळत नव्हते. गोर्कीस पुस्तक वाचताना पाहिले की त्यांच्या तळपायाची आग मस्तकी पोहचे व ते गोर्कीला चांगलेच बदडून काढीत. त्यामुळे गोर्कीची शिक्षणाची इच्छा जास्त दृढ होत गेली. 'इच्छा असेल तर मार्ग दिसेल' ह्या म्हणी अनुसार त्यांना मार्ग मिळाला. एका रद्दीच्या दुकानात गोर्कीला काम ही मिळाले. वडिलांना दाम म्हणजे पैसा मिळाला व मुलाला काम म्हणजे शिक्षणाची वाट मिळाली.

कामातून वेळ मिळताच गोर्की फाटलेले पुस्तक वाचायचा प्रयत्न करित असे. शिक्षकाविना पुस्तक वाचणे त्याला फारच अवघड व कठीण वाटे. परंतु हार न मानता, दृढ प्रयत्न करत, ग्राहकांना विचारून विचारून, आधी अक्षरं, नंतर शब्द व शेवटी गोर्की वाक्य वाचणे व लिहिणे शिकला. एके दिवसी एक अप्रतिम सुंदर लेख लिहून त्याने प्रकाशकाकडे पाठवला. प्रकाशकाचे पत्र आले तर त्याच्या खुशीचा पारावार राहिला नाही. कारण प्रकाशकाने फक्त

त्याचे कौतुक केलेले नव्हते, तर लेख प्रकाशित करून बक्षिसाच्या रूपात पैसे ही पाठवले होते. रद्दीच्या दूकानात काम करणाऱ्या गोर्कीने 'आई' नामक विश्व प्रसिध्द पुस्तक लिहिले व जगातील महान लेखकांमध्ये आपले नाव नोंदविले. ही होती गोर्कीच्या दृढतेची कमाल!

खरे तर दृढता हीच सफलतेची चाबी होय. दृढता ही तर करिश्माई छडी आहे, जी असंभवला संभव करते, ही विजयश्रीचे वरण करणाऱ्या योद्ध्याचे एक शक्तिशाली शस्त्र आहे. ह्या गुणास धारण करणारा असमर्थपासून समर्थ बनतो. हा असा चमत्कारी गुण आहे जो शक्तिहीन व्यक्तीस सर्वशक्तिवान आणि निर्बल व्यक्तीस बलवान बनवतो. शुभचिंतक मित्राप्रमाणे हिंमतहीन व्यक्तीस आत्मविश्वासू बनविण्यात दृढता मोलाचे काम करते. निराशा-हताशा, उदासी सारख्या मनोरोगावर दृढतेची दवाच (औषध) कामी येते. वारंवार होणारी हार आणि सतत मिळणाऱ्या अपयशाला यशात बदलणारा दृढता रामबाण उपाय सिध्द होतो. दृढतेने आंतरिक शक्ती सहज जागे होत जातात व व्यक्ती अनुभवांचा धनी बनतो.

कार्य कोणते ही असो, साधनेचे-आराधनेचे वा अध्ययनाचेद्वसंशोधनाचे, दृढतेविना गती-प्रगती-उन्नती होत नाही. प्रजेने कलंक लावल्यावर सीतेने दृढतेने वनवास भोगला. बदला न घेता, क्षमा करून दृढतेच्या शक्तीने प्रजेला

पश्चाताप करण्यास भाग पाडले. गौतम बुध्दानी चंचल मनाला दृढतेने वश केले व ज्ञानाचे महान मर्म जाणून महात्मा बनले. महान वैज्ञानिक थॉमस अल्वा एडिसन हे १९९ वेळा वीजेचा बल्ब बनविण्यात असफल झाले, तरीही हजारव्या वेळी दृढतेने प्रयोग करून, बल्ब बनविण्यात सफल झाले. महात्मा गांधींनी दृढ अहिंसात्मक आंदोलनाने दीडशे वर्षांच्या ब्रिटीश साम्राज्याला हलवून काढले व दृढ सत्याग्रहाच्या प्रतापाने भारतमातेस निर्दयी इंग्रजांपासून स्वतंत्र केले. **प्रभुप्राप्ती साठी दादा लेखराज यांनी बारा गुरुंची दृढतेने सेवा केली व त्यांच्या ह्या दृढ भगीरथ पुरुषार्थामुळे त्यांच्या भाग्यशाली शरीररूपी रथात (भगीरथ) निराकार शिव अवतरले व त्यांना प्रजापिता ब्रह्मा हे नाव ही दिले. अशाच ओम मंडळीत आलेल्या ओम राधा दृढतेने दैवीगुणांची धारणा करत-करत जगदम्बा सरस्वती बनल्या.**

पतंगाचा दोरा ताणून-ताणून पतंग आकाशात ऊंच उडवता येत नाही, कधी-कधी ढील ही द्यावी लागते. तेव्हाच पतंग हवेच्या हेलकाव्यांना दृढतेने तोंड देत गगनात ऊंच उडतो. पणजोबा आंब्याची कोय लावतो, पण पीढी दर पीढीने आंब्याच्या झाडाचे दृढतेने संगोपन केल्यानेच पणतु गोड आंबा चोखतो. इवलेसे अंकुरेलेले बी विषम वातावरणाशी दृढतेने संघर्ष करत विशाल वृक्ष बनून गोड फळं देते. छोटीशी मुंगी भीतीवरून घसरते-पुन्हा

चढते व दृढतेने चढण्यात यशस्वी होते! एकाच जागी पडल्या पडल्या शेंदूर फासलेला दगड ही दृढ राहिल्याने देव बनतो व पूजला जातो, म्हणून म्हटले ही जाते 'प्रयत्नांती परमेश्वर.' जागो जागी खड्डे करून जमीनीतून पाणी नाही निघत, परंतु एकाच ठिकाणी दृढतेने विहिर खणली तर जीवंत पाणी लागते. म्हणून धीर धरला, प्रयत्नांची पराकाष्ठा केली, तर अवघड असंभव गोष्टी ही दृढतेने साकार होतात. म्हणून म्हटले जाते 'वाळूचे कण रगडिता तेल ही गळे.'

समस्या सोडवता सुटत नसेल तर संशयाने बुध्दी गांगरते, मग माणूस कधी स्वतःला-तर कधी दैवाला दोष देतो. सफलतेच्या अगदी जवळ पोहचून ही असफल झाला तर तो माघार ही घेतो. परंतु किल्यांच्या गुच्छातील अनेक किल्या लावून ही कुलूप उघडत नसेल तर निराश होऊ नये. कारण चाव्यांच्या गुच्छ्यातली शेवटची चावी ही कुलूप उघडू शकते. शेवटचा एकही चान्स सोडला नाही, अंतिम क्षणापर्यंत दृढ राहिले, तर यश अवश्य मिळते. हेच सांगणारा हा बोलका प्रसंग आहे. एकदा अमेरिकेच्या कोलरेडो येथे सोन्याच्या खाणी मिळाल्या तेव्हा सारी अमेरिका कोलरेडो कडे धावत सुटली. सर्वत्र बातम्या पसरल्या की थोडीसी जमीन घ्या व भरपूर सोने मिळवा. हे ऐकून लोकांनी जमिनी विकत घेतल्या. एक करोडपतिने ही सारी संपत्ती विकून

(पान क्र. २४ वर)

पुणे (रविवार पेठ) : प्राचार्य श्री. राजेंद्र कोळी यांना ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. रोहिणी बहेन.

चिमूर (चंद्रपूर) : पर्यावरण दिनानिमित्त कार्यक्रमाचे उद्घाटन करतांना नगराध्यक्ष श्री. गोपाळ झाडे, ब्र. कु. कुंदा बहेन व अन्य.

बोपरवेल : जीवनाची सत्यता या विषयावरील चर्चासत्रानंतर ग्रुप फोटोत ब्र. कु. बालूभाई (शांतिवन), ब्र. कु. स्वाती व सीमा बहेन, नगरसेवक व अन्य.

नवी मुंबई : 'AHOMAA' ट्रस्टद्वारे आयोजित कार्यक्रमात एड्स पिडीत मुलांना राजयोगाचे फायदे सांगतांना ब्र. कु. शीला दीदी, शेजारी ब्र. कु. प्रिती बहेन, डॉ. शितल व अन्य.

मडगाव (गोवा) : समाज कार्यकर्ते श्री. गिरीश चोडणकर यांना ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. राखी बहेन.

वाघुली (पुणे) : 'योगा डे' निमित्त राजयोगाचे महत्त्व सांगितल्या नंतर ग्रुप फोटोत ब्र. कु. अनिता बहेन, शिक्षक व विद्यार्थी वर्ग.

कडेगाव (सांगली) : नगराध्यक्षा सौ. मिता देसाई यांना ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर सौगात देतांना ब्र. कु. मीना बहेन.

मलकापूर (कोल्हापूर) : आं. योग दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात प्राचार्य श्री. पाटील यांना ईश्वरीय भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. वंदना बहेन, शेजारी प्रोफेसर स्टाफ.

रोहा : पंचायत समितीचे बी. डी. ओ. श्री. प्रदीप पवार यांना ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. पूनम बहेन.

देवला (मालेगाव) : आयुष सेवा कार्यक्रमात भाषण करतांना टी. एम्. ओ. श्री. सुभाष गांडगे, मंचासीन डॉ. अर्चना देशपांडे व ब्र. कु. दीपमाला बहेन.

पेठ वडगाव (पुणे) : जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त वृक्षारोपण करतांना मुख्य अधिकारी श्री. पाटील , ब्र. कु. विद्या व गीतांजली बहेन तसेच अन्य.

संगमनेर : शालेय विद्यार्थ्यांना राजयोगाचे महत्त्व समजावून सांगतांना ब्र. कु. डॉ. सचिन परब, मंचासीन प्राचार्य श्री. शुक्ला, ब्र. कु. पद्मा बहेन व योगिनी बहेन.

गीता-ज्ञान-दाता शिव परमात्म्याचे कुटुंब नियोजन

ब्र. कु. जगदीश दीक्षित, पुणे

भारत सरकार गेली कित्येक वर्षे कुटुंब नियोजनाचा प्रयत्न करित आहे. परंतु वाढत्या लोकसंख्येला मात्र प्रतिबंध करता आलेला नाही. वास्तविक परमात्माच ह्या विश्वातील सर्व मनुष्यात्म्यांचा परमपिता असल्याने त्याचे हे वैश्विक कुटुंब आहे. ह्या कुटुंबाचे नियोजन करणे हे कार्य परमात्म्याचेच आहे. अर्थात कुटुंब नियोजनाचे शास्त्र आहे भगवद्गीता! हे शास्त्र समस्त गृहस्थींसाठी आहे. अर्जुन केवळ निमित्तमात्र आहे. (काम एवं क्रोध रजोगुणसमुद्भवः। महाशतो महापाप्मा विद्भ्रचेतमिह वैरिणम्॥ (अ. ३ श्लो ३७) हे अर्जुना! रजोगुणापासून उत्पन्न झालेला हा काम आहे. तोच नंतर क्रोधाचे रूप धारण करतो. तो सर्वभक्षक आहे व सर्व जगताचा महापापी शत्रू आहे.) कुटुंब नियोजन व त्याचबरोबर 'पवित्रता' ह्या आत्म्याच्या धर्माचे (स्वधर्माचे) पालन करावयाचे असल्यास प्रथमतः कामविकाराचा पूर्णतः त्याग करून विकर्मापासून मुक्ती प्राप्त करणे आवश्यक आहे. आजच्या मनुष्याने ह्या कामविकारालाच आपल्या जीवनाचा

अविभाज्य घटक मानले आहे. ह्या विकाराविषयी तो समर्थन करतो की हा विकार नैसर्गिक आहे. कुटुंब नियोजन करताना मात्र आपले भोगी जीवन अबाधित रहावे म्हणून तो अनेक अनैसर्गिक साधनांचा उपयोग करित आहे. इतकेच नव्हे तर पति अथवा पत्नीवर कुटुंब नियोजनाची शस्त्रक्रियाही केली जाते. वास्तविक कुटुंब नियोजनाचे नैसर्गिक साधन आहे, भगवद्गीतेच्या तत्वज्ञानाला जीवनात धारण करणे. खास गृहस्थींना गीताज्ञान देण्याचा उद्देश हाच आहे की त्याने उर्वरित आयुष्यात तरी ह्या कामविकाराचा त्याग करावा. परंतु कामविकार व गृहस्थी हे दोघेही एकमेकांना सोडत नाहीत.

हा कामविकारच अन्य विकारांना आमंत्रित करतो. गृहस्थीला प्राप्त झालेल्या मुलांनी अथवा पत्नीने त्याच्या मनाप्रमाणे आचरण नाही केले तर 'क्रोध' नांवाचा दुसरा विकार निर्माण होतो. मुलांचे व्यवस्थित पालन पोषण व्हावे तसेच त्यांना उच्चशिक्षण मिळावे म्हणून गृहस्थीच्या मनात अतिरिक्त धनाचा लोभ निर्माण होतो. पत्नी व मुलांना काही शारीरिक विकार निर्माण झाले

अथवा कुणाचे निधन झाले तर. मोहाच्या कारणे त्याला अतीव दुःख होते. सदरहू गृहस्थीला आत्मज्ञान नसल्याने व तो स्वतःला देह समजत असल्याने कधी देहाभिमान तर कधी अहंकारही निर्माण होतो. अशाप्रकारे गृहस्थी मनुष्य पाचही विकारात बद्ध होतो. परंतु पती-पत्नी दोघेही ह्या विद्यालयात आले तर राजयोग व परमात्मज्ञान (मूळ गीताज्ञान) ह्याच्या आधारे ते कामविकारासारख्या दुर्धर, शत्रूला जिंकून अन्य विकारांनाही सहज जिंकू शकतील. पती-पत्नीने अर्थात मियाँ बिबीने विकारांना जिंकले तर असे म्हणता येईल की, 'मियाँ बिबी राजी तो क्या करेगा यह रावण (मनोविकार) काजी? अवतरित झालेला परमात्मा ह्या कामविकारावर भिन्न भिन्न ज्ञानमुरलीद्वारा अशी प्रभावी टीका करतो की, काही वर्षातच लाखो ब्रह्मावत्स ह्या कामविकाराचा पूर्णतः त्याग करतात.

एका बाजूला समाजाला मार्गदर्शन करणारे काही आध्यात्मिक गुरुही पथभ्रष्ट होत असताना दुसऱ्या बाजूला इतक्या मोठ्या प्रमाणात पवित्रतेची धारणा करवून घेणे, हा केवळ परमात्म्याने केलेला महान चमत्कार नव्हे

काय? कामविकाराचे कर्म तर पशू पक्षीही करतात, तेच कर्म करण्यात मनुष्याने स्वतःला धन्य मानावे ह्यापेक्षा दुसरे दुदैव ते अधिक कोणते असू शकेल? अशाप्रकारे वर्तमान समयी घोर अज्ञान अंधःकार पसरला आहे. कित्येकांना ह्या मनुष्यसृष्टीचा हा नियम ज्ञात नाही की, पाच मनोविकारांच्या अधीन होवून कर्म केल्याने आत्म्याला पतित अवस्था प्राप्त होते. ह्या अवस्थेमुळे कर्मभोगही भोगावे लागतात. फलस्वरूप मानसिक दुःखही होते. परमात्म्याने कामविकाराविषयी महावाक्य उच्चारिले आहे की, 'जिस कामविकारको तुम अपना मित्र समझते हो, वह तो तुम्हारा बडा भारी दुश्मन है।' ह्या महाशत्रूवर ब्रह्मावत्सांनी पूर्णतः विजय प्राप्त करावा म्हणून त्याने राजयोगाची विधीही प्रदान केली आहे. अन्य कोणत्याही विकारावर ८०%, ९०% विजय प्राप्त केल्यास हरकत नाही परंतु कामविकारावर मात्र १००% विजय प्राप्त करणे आवश्यक आहे. परमात्म्याच्या ह्या मार्गदर्शनामुळे अतिरिक्त संतती जन्मास न आल्याने गृहस्थी ब्रह्मावत्सांचे कुटुंब नियोजन सहज होते.

सत्ययुग, त्रेतायुगात पवित्र गृहस्थी असल्याने त्या गृहस्थाश्रमाची स्थापना परमात्मा ह्या संगमयुगावरच करतो. आजचे ब्रह्माकुमार व ब्रह्माकुमारीच भविष्यात देवी देवता बनणार असल्याने परमात्मा पवित्र प्रवृत्तीचे संस्कार त्यांच्या आत्म्यांवर करतो. तसेच राजयोगाद्वारे

तो आत्म्यात योगबलही भरतो. योगबलाने भोगबलाचे कनिष्ठ संस्कार सहज नष्ट होतात. फलस्वरूप ते सत्ययुगात स्थापन होणाऱ्या सूर्यवंशी दैवी घराण्यातील पवित्र गृहस्थाश्रमात आपले स्थान प्राप्त करून, दैवी संस्कृतीनुसार ते आपली संतती योगबलानेच प्राप्त करतात. बंधुनो, योगबलाने संतती प्राप्त करणे ही मूळ संस्कृती आहे. तर भोग बलाने संतती प्राप्त करणे ही विकृती आहे. ह्या विश्वात अर्धा कल्प योगबलाने तर अर्धा कल्प भोगबलाने वंशवेल वाढत जातो. सत्ययुगाच्या आरंभी देवी देवतांची संख्या केवळ नऊ लाखच असते. तेथेही 'हम दो हमारे दो' ह्या नियमानुसार प्रत्येक दैवी युगलास एक कन्या व एक कुमार अशी दोन अपत्ये प्राप्त होतात. तेथील प्रत्येक देवी व देवता १६ कला संपूर्ण पवित्र असतात. जेथे गुणवत्ता असते तेथे जनसंख्या कमी असते. म्हणून परमात्मा आपल्या सर्वश्रेष्ठ रचनेसाठी (नं.१ लक्ष्मी नारायण व त्यांची नं.१ प्रजा) कल्प कल्प अप्रत्यक्षपणे कुटुंब नियोजन करतो. विचार करा कोठे कलियुगाच्या अंताची साडेसातशे कोटी मनुष्य संख्या व कोठे सत्ययुगाच्या आदिची केवळ नऊ लाख दैवी प्रजा? म्हणून सत्ययुगाच्या आदिमध्येच जन्म प्राप्त करण्यासाठी ब्रह्मावत्सांनी पुरुषार्थ करावा.

सत्ययुगाच्या १२५० वर्षात दैवी मनुष्यांची संख्या जवळ जवळ दोन कोटी

इतकी होते. त्यानंतर त्रेता युगाचा आरंभ होतो. संगम युगावर पवित्रतेच्या १४ कलाच प्राप्त झालेले ब्रह्मावत्सांचे आत्मे त्रेतायुगात क्रमवार आपले जन्म प्राप्त करतात. त्यावेळी प्रजेची पालना करण्यासाठी विश्वमहाराजन श्रीराम व विश्वमहाराणी श्री सीता असते. सत्ययुगातील सर्व देवात्मे त्रेतायुगात ही पुर्नजन्म घेत असतात. अशाप्रकारे त्रेतायुगाच्या १२५० वर्षात देवी देवतांची संख्या ३३ कोटी होते म्हणून आपल्या भारतात ३३ कोटी देवी देवतांचे गायन आहे.

बंधुनो, त्रेतायुगाच्या अंतालाच देवी देवतांच्या आत्म्यात देहाभिमान निर्माण होतो. देहाभिमान, निर्माण झाल्याने पांच मनोविकारांचीही प्रवेशता होते आणि द्वापर युगाच्या आरंभीच सत्त्वगुणी आत्मे रजोगुणी होतात. ह्यालाच परमात्म्याने रावणराज्याचा आरंभ म्हटले आहे. ह्या रावणराज्यात योगबल समाप्त होवून भोगबलाची निर्मिती होते. ह्या भोगबलाने असुरी गुण असलेल्या मनुष्यात्म्यांची संख्या वाढू लागते. कलियुगाच्या अंताला ह्या बिघडलेल्या व वाढलेल्या विश्वरूपी कुटुंबाचे नियोजन परमात्म्याला कल्प कल्प करावेच लागते. वृद्धि अति झाली की, तिचा अंतही निश्चित होतो हा ह्या मानवी सृष्टीचा नियम आहे. वर्तमान समय ह्या विश्वात लोकसंख्या अति झाल्याने अल्पावधीतच त्याचा अंतही निश्चित होणार आहे. हाच तो

परमात्म्याने पुनर्नियोजन करण्याचा अमूल्य समय आहे.

बंधुनो, ज्याप्रमाणे कोणत्याही फळांची दोन चार झाडे लावली तर त्यावर शक्यतो कोणताही रोग पडत नाही. परंतु एखाद्या बागवानाने त्या फळांची मोठी बागच लावली तर बहुतांश फळावर रोग पडतो. तो रोग आटोक्यात आला नाहीतर बागवानाला त्या बागेत फळांच्या झाडांचे पुनर्रोपण करावे लागते. तद्वतच ह्या मनुष्यसृष्टीचा बागवान परमात्मा, रोगी व भोगी झालेल्या मनुष्यसृष्टीचे उच्चाटन करून अल्पसंख्याक व सर्वश्रेष्ठ गुणवत्ता असलेल्या नूतन दैवी सृष्टीचे पुनर्रोपण करतो. संगमयुगावरील ह्या पुनर्रोपणाचे महत्त्व जाणून आपण सर्व आत्मे त्याच्या ह्या पुनर्रोपणाला अथवा दैवी कुटुंब नियोजनाला तन, मन व धनाने सहयोग देवून 'पवित्र बना योगी बना' ह्या परमात्म्याच्या आज्ञेचे पालन करू या. आपण परमात्म्याला सहयोग द्याल तर आपल्यालाही अप्रत्यक्षपणे परमात्मा सत्ययुगातील दैवी, निर्विघ्न व सुखी कुटुंबासाठी ह्या संगमयुगावरच सहयोगाची पूर्व व्यवस्था करून ठेवतो. तेथील प्रसूती सहज व वेदनारहित असते. तेथील दैवी बालक जन्म घेताना हर्षितमुख असते. कारण ते निर्विघ्न व सुखशांती संपन्न अशा स्वर्गात जन्म घेते. परंतु कलियुगी नर्कात दुःख भोगावे लागत असल्याने येथे जन्माला येणारे मूल रडत असते. सत्ययुग त्रेतायुगातील

दैवी मनुष्याला ना आत्मिक विकार ना शारीरिक विकार ना त्याच्याशी कुणाचे कर्मबंधन असते. फलस्वरूप देवी देवतांचे जीवन निर्विघ्नपणे व्यतीत होते. ही आपल्या पूर्वजांची वास्तविकता आपण जाणावी. सत्ययुगी दैवी मनुष्य व कलियुगी असुरी मनुष्य ह्यात जमिन आस्मानाचे अंतर आहे. कलियुगात मनुष्याचा जन्म भोगबलाने होतो, तर सत्ययुग त्रेतायुगात दैवी मनुष्याचा जन्म योगबलाने होतो. येथे मातेच्या गर्भातही मनुष्यात्म्याला यातना भोगाव्या लातात. म्हणून परमात्म्याने ह्या गर्भाला 'गर्भजेल' म्हटले आहे. सत्ययुगी मातेच्या गर्भात मात्र आत्मा सुखाचा अनुभव करतो म्हणून त्या गर्भाला परमात्म्याने 'गर्भमहल' म्हटले आहे. समस्त देवी देवतांची गृहस्थी पवित्र असल्याने त्यांना कोणत्याही आध्यात्मिक मार्गदर्शनाची आवश्यकता नसते. तेथे कोणीही साधू, संत, आचार्य, विद्वान पंडित अथवा दाढीजटा वाढवून अंगाला भस्म लावणारे ऋषी मुनी नसतात.

ज्या ब्रह्मावत्सांना ड्राम्याचे परिपूर्ण ज्ञान आहे, ज्यांनी सृष्टीच्या आदि मध्य व अंताला जाणले आहे. ते असे कधीही म्हणणार नाहीत की, 'श्रीकृष्णाचे गुरु संदिपनी, तर श्रीरामाचे गुरु वसिष्ठ ऋषी होते' तसेच सत्ययुग त्रेतायुगातील कोणताही देव अथवा देवी असे म्हणणार नाही की, 'मला विवाह करावयाचा नाही' तेथील कोणताही देवात्मा कधीही संन्यास घेत नाही. तेथे आहेच पवित्र

प्रवृत्ती मार्ग. द्वापर युगापासून ह्या मनुष्यसृष्टीत काम क्रोधादि विकार निर्माण होत असल्याने येथे शंकराचार्य गृहस्थीतून निवृत्तीचा संन्यास धर्म स्थापन करतात. तर पुरुषोत्तम संगमयुगावर शिवाचार्य (परमात्मा) पवित्र प्रवृत्तीचा 'ब्राह्मण धर्म' स्थापन करतात. द्वापर युगात विकारांची निर्मिती झाल्यामुळेच आध्यात्मिक शास्त्रे व आध्यात्मिक गुरु निर्माण होऊ लागतात. आतापर्यंत आपण गुरुचे मार्गदर्शन घेतलेच आहे. परंतु वर्तमानसमयी केवळ सद्गुरुचे मार्गदर्शन स्वीकारणे अधिक कल्याणकारी आहे. कारण आतापर्यंत कोणत्याही गुरुंनी हा बोध करवून दिला नाही की, 'श्रीमद्भगवद्गीता हे कुटुंब नियोजनाचे वास्तविक व प्राकृतिक शास्त्र आहे' जे मनुष्यात्मे परमात्म्याच्या मार्गदर्शनाचा स्वीकार करतील तर त्यांना २१ जन्मासाठी दैवी पवित्र प्रवृत्ती प्राप्त होईल. भविष्यातील ह्या दैवी प्रवृत्तीचा अनुभव गृहस्थी ब्रह्मावत्सांनी ह्या संगमयुगावरच करावा. सत्ययुगाचे त्रेतायुगात, त्रेतायुगाचे द्वापर युगात व द्वापरयुगाचे कलियुगात परिवर्तन हे मनुष्यात्म्यांच्या पतनामुळे सहज होते, परंतु अत्यंत तमोप्रधान कलियुगाचे सत्त्वप्रधान अशा सत्ययुगात परिवर्तन करण्याचे अत्यंत कठीण कार्य केवळ सर्वशक्तिवान परमात्माच करू शकतो. ज्याने ईश्वरीय ज्ञानाचा सखोल अभ्यास केला आहे. त्याच्या आंतर्आत्मातून

हाच आवाज येईल की, 'हे शिवबाबा ह्या भारतभूमीवर पुनः सत्ययुगी स्वर्ग स्थापन करण्याची तुझी विधी पूर्णतः अचूक आहे. ह्यापेक्षा अन्य कोणतीही विधी असू शकत नाही.' केवळ परमात्माच मनुष्यात्म्याला पावन करून त्याला सत्ययुगी देवत्वपद प्राप्त करवून देतो. बंधुनो जे राजयोगी आत्मे हे सृष्टिचक्र अविरत भ्रमण होण्यासाठी परमात्म्याला सहयोग देतील, तेच परमात्म्याचे कल्पकल्पांतराचे सहयोगी आहेत असे समजावे. ह्या सहयोगाचे आवाहन परमात्म्याने समस्त मनुष्यात्म्यांना कधीच केले आहे. सदरहू

आवाहन एका गीताद्वारे महेंद्र कपूर ह्यांच्या सुरेल आवाजात ध्वनी मुद्रित करून इवले आहे. हे गीत अंतःकरणाचा ठाव घेणारे आहे. त्यातील काही ओळी पुढील प्रमाणे आहेत - गीत - सहयोगसे होगा सर्वोदय, सब सुनो हे इन्सानो... ओ शांति के परवानो॥धृ॥ सहयोग का ये आंदोलन है ये, सद्भावका आंदोलन सहयोग करो ओ प्रभूकी संतानो, बंधुनो, ह्या सहयोगाच्या कारणे अत्यंत पापाचारी असा कलियुगी रौरव नर्क भस्मिभूत होवून श्री लक्ष्मीनारायणाच्या पवित्र व स्वर्गीय रामराज्याचा आरंभ होईल. ५००० वर्षांच्या संपूर्ण कल्पात २५००

वर्षे शिवराम निर्मित दैवी स्वराज्य असते तर २५०० वर्षे दशमुखी रावणनिर्मित असुरी राज्य असते. सत्य परमात्म्याच्या ह्या सत्यविचार प्रवाहाला जो आत्मा अंतःकरणापासून स्विकार करेल त्याचे जन्मजन्मांतराचे कल्याण होईल. त्यासाठी बुद्धिरूपी फलकावरील मनुष्यनिर्मित ज्ञान विस्मृतीच्या डस्टरने पुसून टाकावे. ह्या विस्मृतीच्या कारणे नूतन मनुष्यसृष्टीतील आत्माभिमानी देवी देवता, अस्थीमांसाच्या शरीरावर प्रेम न करता, केवळ आत्म्यावर प्रेम करतील. अशा प्रकारे दैहिक प्रेमाचा अस्त होऊन आत्मिक प्रेमाचा उदय होईल.

(पान क्र. ५ वरून)

होत्या. आपणही याबाबतीत दादीजींचे अनुकरण करू या.

दादीजींचा मम्मा-बाबांशी अतूट स्नेह होता. 'एक बाप दुसरा कोणी नाही' ही त्यांची दृढ धारणा असल्याने, त्यांची स्थिती सदा एकरस होती. पवित्रता, सत्यता, दिव्यता, प्रेम, सहनशीलता अशा सर्व गुणांच्या प्रतिमूर्ती दादीजी, बापदादांच्या हृदयसिंहासनावर विराजमान होत्या. त्या सदैव निश्चित राहून, परोपकार करण्यासाठी तत्पर असत. त्याचबरोबर अन्य आत्म्यांना सेवासाथी बनवून, एकतेच्या सूत्रात बांधण्यात व्यस्त असत व सर्वांची आत्मिक उन्नती करण्यासाठी प्रयत्नशील असत.

दादीजींची सर्वात मोठी विशेषता

दादीजींची सर्वात मोठी विशेषता ही होती की त्या प्रत्येकाला सन्मान देत. त्या लहान-मोठा, युवा-वृद्ध, स्त्री-पुरुष सर्वांना बरोबर घेऊन चालत होत्या. दादीजी प्रत्येक आत्म्यातील गुण फक्त पहात असत. त्याचबरोबर प्रत्येक ब्रह्मावत्साला आपलेपणाची भासना देऊन, इतके प्रेम देत की त्याला लौकिक घराची जरासुद्धा आठवण येत नसे. एकीकडे दादीजी यज्ञवत्सांची अतिशय चांगल्याप्रकारे पालना करित असत आणि दुसरीकडे त्यांना ईश्वरीय ज्ञान पूर्णतः आचरणात आणण्याची प्रेरणा देत असत. सर्वात महत्त्वाची बाब म्हणजे दुसऱ्यांना ज्ञान देण्यापूर्वी दादीजी ते स्वतः आपल्या जीवनात धारण करित असत. परिणामतः समोरच्या व्यक्तीला

सुद्धा ती गोष्ट धारण कराविशी वाटे. दादीजींचा स्वभाव अत्यंत सरळ व मर्यादा संपन्न होता. त्या नेहमी म्हणत की योगीचा पहिला व अंतिम परिचय आहे - त्याचा साधेपणा व प्रामाणिक स्वभाव. त्यामुळे चेक करा की, या गोष्टींची धारणा आपण आपल्या जीवनात किती प्रमाणात केली आहे. त्याचबरोबर हे ही लक्षात ठेवा की संगमयुगातील पुरुषार्थाचा समय आता अगदी थोडा आहे.

अशा जगतजननी, महातपस्विनी, मायाजीत, प्रकृतीजीत, विजयीरत्न, प्रेरणामूर्त, बापसमान संपन्न व संपूर्ण दादीजींना, त्यांच्या २५ ऑगस्ट रोजी असलेल्या १२ व्या दिव्य स्मृतीदिनानिमित्त विश्वभरातील आम्हा सर्व ब्रह्मावत्सांचे कोटी-कोटी प्रणाम!

मनाची महानता

ब्र. कु. हरिणाक्षी बहेन, विलेपार्ले (पू.), मुंबई

मन नेमके कुठे असते, मन म्हणजे काय? अनेकदा मनाविषयी बोलतांना बरेच जण छातीवर डाव्या बाजूला हात ठेवतात. परंतु तेथे असते ते हृदय! त्यांचा समज असतो की हृदयात भावना असतात. वास्तविक हृदय म्हणजे जन्मापासून अखेरच्या क्षणापर्यंत अविरतपणे कार्य करणारा एक पंप आहे. त्याला फक्त आकुंचन व प्रसरण पावणे एवढेच माहित आहे. मग मन म्हणजे काय?

वास्तविक आपण देहापासून भिन्न चैतन्य 'आत्मा' आहोत. आत्मा अविनाशी ज्योतिर्बिंदू असून तो मानवी शरीरात भृकुटीत वास्तव्य करतो. त्याचेच गायन आहे. 'भृकुटी के बीच चमकता है एक अजब सितारा।' आत्म्यामध्येच मन, बुद्धी आणि संस्कार असतात. 'मन', खुद्द आत्म्याच्याच संकल्पांचं, सुख-दुःखाच्या अनुभवाच अथवा इच्छाशक्तीचे नाव आहे. 'बुद्धी' आत्म्याच्याच निर्णय, विवेक शक्ती किंवा ज्ञानाच नाव आहे. तसेच स्वतः आत्म्याने केलेल्या चांगल्या किंवा वाईट कर्मांचा आत्म्यावर पडलेल्या प्रभावाच नाव 'संस्कार' आहे. तात्पर्य म्हणजे आत्मा हा मन, बुद्धी आणि संस्कारमय आहे. प्रस्तुत लेखात आपण मनाची

महानता पहाणार आहोत.

मनात निर्माण होणाऱ्या विचारात प्रामुख्याने तीन गोष्टींचा समावेश असतो. १) इच्छा २) स्मृती (योग्य-अयोग्य, आवश्यक-अनावश्यक व्यक्त-अव्यक्त) ३) भावना (प्रेम, सुख, शांती... तसेच घृणा, द्वेष, तिरस्कार...इ.) या जगात सर्वात शक्तिशाली आहेत - विचार : उदाहरणार्थ कोणी एटम बॉम्ब बनवला. तर कोणी ताजमहाल बनवला. त्यामुळे जरूर आधी त्याविषयी त्यांच्या मनात विचार आला असेल ना. तसेच आपणही विश्वकल्याणाच्या कार्यात सहयोगी तेव्हा बनू जेव्हा आपले विचार कल्याणकारी, आदर्श व श्रेष्ठ असतील. अशा प्रकारे आपल्या विचारात परिवर्तन करण्यासाठी आवश्यक आहे, कल्याणकारी निराकार शिव परमात्म्याशी संबंध. परमात्म्याशी ज्याचा संबंध जुळतो तो आपोआपच विषय-वासना, वैभव यांच्यामागे धावत नाही. विश्व कल्याणाच्या कार्यात सहयोगी तेच बनतात. ज्यांचा परमात्म्याशी 'योग' आहे. म्हणूनच 'योगी' हाच विश्व कल्याणाच्या कार्यात खरा सहयोगी आहे.

विचार हेच आचाराचे मूळ आहे.

सर्वप्रथम प्रत्येकाला हे ज्ञान असलं पाहिले की कोणता विचार करावा व कोणता विचार करू नये? सकारात्मक विचार कोणते व नकारात्मक विचार कोणते? शुभ विचार कोणते व अशुभ विचार कोणते? कल्याणकारी विचार कोणते व अकल्याणकारी विचार कोणते? कारण अशी मान्यता आहे की विचार हेच आचाराचे मूळ आहे. जसे आपण विचार करतो तसे बनत जातो. म्हणूनच शिवबाबा आपल्या विचारांचे परिवर्तन करतात. वास्तविक ईश्वरीय ज्ञान देखील विचारच आहेत. परंतु त्या श्रेष्ठतम विचारात आपले साधारण वा कनिष्ठ विचारांना बदलण्याचे सामर्थ्य आहे. जसे आपण काट्याने काटा काढतो तसेच विचारांच्या आधारेच विचारही बदलतो.

दुसरी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे विचार हेच कर्मांचे बीज आहे. म्हणूनच म्हटले जाते - 'जसा संकल्प तसे कर्म आणि जसे कर्म तसे फळ'. म्हणूनच सदैव आपल्या संकल्पांकडे अथवा विचारांकडे आपले लक्ष असले पाहिजे. त्यामुळेच असे म्हणता येईल की मन

म्हणजे विचार, मन म्हणजे आचार, मन म्हणजे स्मृती, मन म्हणजे कृती. मन म्हणजे कर्मेन्द्रियांचा राजा, मन म्हणजे निश्चयाचा महामेरु, मन म्हणजे जगण्याची उंची, मन म्हणजे प्रेम व प्रसन्नता. याउलट मन म्हणजे व्याकुळता, भीतीचा काळाशार डोह, ईर्ष्या, द्वेष, मद, मोह, मत्सर यांनी भरलेला डोह... अशी मनाची अनेक रूपे आपण जगात वावरतांना पहात असतो. माणसाच्या मनाचे मूड (mood) जसे बदलत असतात. तसेच त्याला आपले जीवन अनुभवाला येत असते. त्यामुळेच आवश्यकता आहे ती मनाचा मूड (अवस्था) सदैव प्रसन्न वा आनंददायी ठेवण्याची. म्हणूनच म्हटले जाते - 'मन करा रे प्रसन्न, सकळ सिद्धीचे कारण।' अशाप्रकारे आपले मन सदा प्रसन्न ठेवण्यासाठी ते प्रसन्नतेचा सागर शिव परमात्म्याशी जोडा. त्याच्याशी आपले सर्व संबंध जोडा. प्रेमपूर्वक त्याची आठवण करा.

मनाची किती विविध रूपे आहेत. नाना तऱ्हा आहेत. कधी ते फुलपाखरू बनून फुलांकडे आकर्षित होते तर कधी गुणरूपी मकरंद चाखते, कधी विमानाप्रमाणे कल्पनेच्या आकाशात भरारी मारते तर कधी पाणबुडी होऊन ज्ञानसागरातील ज्ञानरत्ने गोळा करते, कधी लहान बाळाप्रमाणे हट्ट करते तर कधी समजूतदार बाळाप्रमाणे आत्म्याचे म्हणणे ऐकते, कधी बेलगाम घोड्याप्रमाणे सैरावरा धावते तर कधी ईश्वराच्या चिंतनात मग्न होते. तात्पर्य

म्हणजे मन हे संकल्प शक्तीचे उगमस्थान आहे. संकल्प शक्ती एक अद्भूत शक्ती आहे. शास्त्रात म्हटले आहे की, 'ब्रह्माने संकल्पाद्वारे सृष्टी रचली' आणि ते सत्य ही आहे. आज आपण ब्रह्मावत्स ते प्रत्यक्षात अनुभवत आहोत. विज्ञानाने केलेले शोध हे ही संकल्प शक्तीचीच किमया आहे. जसे जमीनीत बी पेरले की त्यातून फळ मिळतेच तसेच जीवनरूपी धरणीत त्यापासून सुख-दुःखाची फळे अवश्य प्राप्त होतात. म्हणून मनाच्या संकल्पांची काळजी घेणे, परम आवश्यक आहे.

खरं तर देहरूपी रथाला चालवणारा आत्मा हा सारथी आहे. पंचेंद्रिये हे त्या रथाला जुंपलेले घोडे आहेत. मनच या पंचेंद्रिय रूपी घोड्यांना विचारांच्या द्वारे गती देत असतो. 'आत्मा अर्थात आत्+मा' अशी फोड होते. अर्थात शरीररूपी घराच्या आत जी 'मा' (अर्थात आई) रहाते, त्या आईचे मन हे बाळ आहे. मनरूपी बाळाला वळण लावण्याचे काम आत्मारूपी आईचे आहे. त्यासाठी आत्मारूपी आईने मनरूपी बाळाकडे नीट लक्ष दिले पाहिजे. मनाने काही चूक केली तर त्याला वेळीच समजावले पाहिजे. परमेश्वर प्रत्यक्ष या स्थूल नेत्रांनी दिसत नसला तरी त्यानेच प्रत्येक घरात आईच्या रुपात स्वतःची आठवण ठेवली आहे. आई म्हणजे जणू निःस्वार्थ प्रेमाचा अविरत वहाणारा झराच होय. तसेच परमेश्वराचे ही सर्वश्रेष्ठ गायन हेच आहे

- 'तुम मातापिता हम बालक तेरे, तेरी कृपा से सुख घनेरे।।'

संगमयुगाचा सर्वांत श्रेष्ठ खजिना आहे श्रेष्ठ संकल्पांचा.

ब्राह्मण जीवनाचा विशेष खजिना संकल्पांचा आहे. ज्ञानाचा आधार देखील संकल्प आहे. 'मी आत्मा आहे, शरीर नाही.' हा संकल्प आपण करतो. संपूर्ण दिवसभर आपण मन-बुद्धीला शुद्ध संकल्प देतो. मनन करतांनासुद्धा शुद्ध संकल्प करतो. धारणा करतानाही मन-बुद्धीला संकल्प देतो की मला आज सहनशक्तीची धारणा करायची आहे. त्यामुळे धारणेचा आधार ही संकल्प आहे. सेवेचे विविध प्लॅन करतांना सुद्धा शुद्ध संकल्पांचाच प्रयोग करतो. अशारीतीने आपण ब्राह्मण जीवनात संकल्पांचा खजिना सफल करतो. फलस्वरूप आपली स्थिती, कर्म फारच श्रेष्ठतम होत जातात. याउलट जे आपल्या संकल्पांच्या खजिन्याला व्यर्थ घालवतात त्यांची स्थिती मात्र कमजोर होत जाते. त्यांच्या जीवनातील खुशी गायब होत जाते. त्यामुळे सदैव हे चेक करा की व्यर्थ संकल्पाद्वारे आपली संकल्प शक्ती वेस्ट (व्यर्थ) तर होत नाही ना? व्यर्थ संकल्पांना फुल स्टॉप (पूर्ण विराम) लावा. सदा समर्थ संकल्प करा.

आपले वर्तमान व भविष्य श्रेष्ठ बनविणारा जर कुठला श्रेष्ठ खजिना असेल तर तो आहे संकल्पांचा खजिना. संकल्प शक्ती फार मोठी शक्ती आहे. श्रेष्ठ संकल्प शक्ती, शुभ भावना व

शुभकामनाची शक्ती, मन-बुद्धी एकाग्र करण्याची शक्ती केवळ आपणा ब्रह्मावत्सांकडेच आहे. या शक्तीने आपल्यातील कॅचिंग पॉवर, बायब्रेशन कॅच करण्याची पॉवर अतिशय वाढते. जसे वायरलेस टेलिफोन व टी. व्ही. ही सायन्सची साधने काम करतात. तसेच शुद्ध संकल्पांची शक्ती देखील काम करते. समजा कोणी लंडनमध्ये बसला आहे तर त्या आत्म्याची वायब्रेशन आपल्याला येथे बसून कॅच करता येतील. सायन्सची साधने जशी लाइटच्या आधारे काम करतात तशा आध्यात्मिक लाइट वा आत्म लाइटच्या आधारे या शक्ती काम करतील. साइलेन्स पॉवरचा प्रयोग करण्यासाठी

(पान क्र. १५ वरून)

अख्खा पहाडच घेतला. मोठ-मोठ्या यंत्रांनी खोदकाम केले, परंतु सोन्याचा पत्ता काही लागेना. तेव्हा निराश होऊन करोडपतिने वर्तमान पत्रात यंत्र व पहाड विक्रीची जाहिरात दिली. त्याला वाटले कोण वेडा हा पहाड घेईल? पण खरेदी साठी एक इसम तयार झाला.

करोडपतिला म्हणावेसे वाटले की, 'बाबारे, माझ्यासारखा वेडेपणा का करतोस!' पण हे सांगायची त्याची हिंमत नाही झाली. तरीही पहाड विकल्यावर करोडपतिला रहावले गेले नाही व तो घेणाऱ्या इसमाला म्हणाला, 'मी हा पहाड घेऊन बर्बाद झालो. पण तुम्ही का वेडेपणा करताय? तेव्हा घेणारा उत्तरला, 'काय माहित, तुम्ही

एकाग्रतेची शक्ती आवश्यक आहे व एकाग्रतेच्या शक्तीचा आधार आहे.- मनाची नियंत्रण शक्ती, ज्यामुळे मनोबल वाढते. या मनोबळाचा विधीपूर्वक प्रयोग केल्यानेच अनेक कल्याणकारी चमत्कार घडतील.

वर्तमान समयी आपली स्टेज (स्थिती) ही जगत्-माता, जगत्-पिता वा मास्टर रचयिता अशी आहे. जो रचयिता आहे त्याच्या प्रत्येक संकल्पाचा व वृत्तीच्या वायब्रेशनचा प्रभाव हा आपोआपच त्याच्या रचनेवर पडत असतो. परिणामतः रचयितामध्ये जी कमी वा कमजोरी असेल ती रचनेत देखील स्पष्ट दिसून येईल. त्यामुळे आपल्या कमजोर संकल्पांना सुद्धा समर्थ

जिथपर्यंत खोदले, तिथपर्यंत कदाचित सोने नसेल. परंतु त्याच्यापुढे सोने नसेलच, हे तुम्ही ठामपणे कसे म्हणू शकता? " तेव्हा करोडपति निरुत्तरीत झाला आणि काय चमत्कार ! पहिल्याच दिवसी एक फूटभर खोदल्या खोदल्या सोन्याची खाण सुरु झाली. हे पाहून करोडपति ओक्साबोक्सी रडत म्हणाला, "बघा तुमचे भाग्य किती मोठे!" विकत घेणारा म्हणाला, "भाग्य नव्हे, दृढ विश्वास! जर कर्मावर दृढ विश्वास ठेवून तुम्ही दृढतेने आणखी फूटभर खोदले असते, तर पश्चातापाची ही वेळ आली नसती."

एका हिंदी कवीनं म्हटलय, 'लहरों से डरकर नौका पार नही होती, कुछ किए बिना जयजयकार नही होती,

बनवा. हे जे गायन आहे - 'संकल्पाने सृष्टी रचली' ते वर्तमान संगमयुगाचे गायन आहे. त्यामुळे जसा संकल्प कराल तशी रचना रचण्यासाठी निमित्त बनावल. त्यामुळे आपल्या मनात उत्पन्न होणाऱ्या संकल्पांची महानता सदैव लक्षात ठेवा. तसेच आपल्या मनाला परमात्मा शिव पित्याची अमानत समजून, सदा श्रीमतानुसार श्रेष्ठ संकल्प करा. म्हणून संत कबीर म्हणतात - मेरा मुझमें कुछ नहीं, जो कुछ है सो तोर। तेरा तुझको सौंपत, क्या लागत है मोर।।

हा श्रेष्ठतम समर्पण भावच आपल्याला बापसमान संपन्न व संपूर्ण स्थिती अवश्य प्रदान करेल.

कोशिश करने वालों की हार नहीं होती, 'अर्थात अपयशाच्या लाटांना घाबरून समस्यांचा सागर पार करता येत नाही. तसंच दृढपणे संघर्ष केल्याशिवाय युध्द जिंकता येत नाही व जयजयकार ही होत नाही. पाणबुड्या (गोताखोर) कित्येकदा सागरातून खाली हात परततो. पण दृढतेने बुड्या मारत कधी ना कधी मुठीत मोती आणतो. भिन्ना बनून कर्मक्षेत्रामधून पळ काढण्यापेक्षा दृढतेचे ब्रह्मास्त्र हाती घेऊन, ईश्वरावर दृढ विश्वास व स्वकर्मावर दृढ निश्चय ठेऊन, उमंग उत्साहाने संकटांना धैर्यतेने तोंड देत, दृढ-पुरुषार्थाचे पाऊल पुढे टाकत गेले तर आकाशातले तारे तोडणे ही अवघड - असंभव नाही, कारण दृढता हीच यशाची गुरुकिल्ली होय!

जीवनातील संघर्षातूनच खरी सफलता प्राप्त होते

ब्र. कु. भगवान भाई, शांतिवन (आबू रोड)

जीवन म्हणजे एक प्रकारचा संघर्ष आहे. कधी स्वतःबरोबर तर कधी प्रकृतीबरोबर, परिस्थिती बरोबर तसेच माया अर्थात पाच विकारांच्या बरोबर. या संघर्षाला जो घाबरतो तोच जीवनात असफल होतो. परिणामतः तो जीवनात दुःखी, अशांत व बेचैन होतो. याउलट जीवनातील संघर्षामध्ये जो शांत, निश्चित, धैर्य चित्त व एकाग्र रहातो, तो नेहमीच सफल होतो. फलस्वरूप सदैव सुखी व आनंदमय जीवनाचा अनुभव करतो. **संघर्षरूपी पेपरमध्ये पास होणाऱ्यांचाच इतिहास लिहिला जातो. म्हणून जीवनातील संघर्षाला कधीही घाबरू नका. अशावेळी शांतपणे सकारात्मक विचार करा. म्हणजे तीच संघर्षमय परिस्थिती आपल्यासाठी वरदान सिद्ध होईल व आपल्याला हमखास सफलता प्राप्त होईल.** परंतु संघर्षमय परिस्थितीच्या वेळी जर आपण नकारात्मक विचार करून अशांत झालो तर तीच परिस्थिती आपल्यासाठी शाप बनू शकते. मी आजवर शेकडो जेलमध्ये जाऊन कैदी बांधवांची सेवा केली आहे. त्यांचे अनुभव ऐकले आहेत. त्याआधारे माझ्या लक्षात आले की संघर्षमय परिस्थितीत अशांत होऊन केलेल्या

गैरवर्तणुकीतूनच माणसाच्या हातून भयंकर अपराध घडतो व त्याला त्याचा शेवटपर्यंत पश्चाताप करावा लागतो. त्या अनुषंगाने एक सत्य घटना नमूद कराविशी वाटते.

काही दिवसापूर्वी मी एका महिला जेलमध्ये सेवेसाठी गेलो होतो. त्यावेळी एका महिला कैदी भगिनीने आपला अनुभव पुढीलप्रमाणे सांगितला - “माझा जन्म खूप गरीब घरात झाला होता. त्यामुळे शिकण्यासाठी मला खूप कष्ट करावे लागले. शाळा, कॉलेजात शिकतांना मी पार्ट टाईम कामही करित होतो. मी हुशार असल्याने चांगल्या मार्कांनी पदव्युत्तर पदवी संपादन केली. पुढे मला कॉलेजमध्ये प्रोफेसरची नोकरी लागली. नंतर माझे थाटामाटात लग्न झाले. काही वर्षांनी मी कॉलेजची प्राचार्य बनली. तोपर्यंत माझी मुलंसुद्धा मोठी झाली होती. त्यावेही मला असं वाटलं की आता माझे चांगले दिवस आले. मी गाडी घेतली, बंगला बांधला. मुलोच मोठ्या आनंदात लग्नही केले. त्यामुळे घरात सून नांदायला आली. परंतु सून जास्त शिकलेली असल्यामुळे, ती घरातील काहीच कामकाज करित

नव्हती. सुरुवातीला मला वाटलं की ही नवीन आहे. परंतु १ महिना गेला, ६ महिने गेले, १ वर्ष गेलं. तरी तिच्यात बदल झाला नाही. ती दिवसभर नुसती बसून रहायची. हे पाहून मला मात्र तिचा राग येऊ लागला होता. परंतु आपला मुलगा दुखावेल म्हणून मी तिला बोलत नव्हती.

एकदा माझ्या कॉलेजमध्ये मिटींग होती. त्यामुळे मी रात्री उशिराने घरी आले. मला वाटलं होतं की सुनेनं स्वयंपाक करून ठेवला असेल. परंतु मी जेव्हा घरी पोहचली तेव्हा ती अशीच बसून होती. तरी मी तिला काही बोलली नाही व स्वयंपाक करायला लागली. डाळ, भात बनवला व पोळ्या करू लागली. तेव्हा सून तिथे येऊन कमरेवर हात ठेऊन म्हणाली, ‘तुम्ही कॉलेजमध्ये कारने जाता, ए.सी. रुममध्ये बसता. तुम्हाला पाणी हवं असलं तर घंटी वाजता, लगेच शिपाई ग्लास भरून पाणी आणून देतो. तुमची खूपच मजा आहे. हे सगळं जेव्हा ती टोचून बोलली तेव्हा माझ्या डोक्यातील इतक्या दिवसाचा राग मला आवरता आला नाही आणि मी रागाच्या भरात हातातील स्टीलचे

लाटणे तिच्या डोक्यावर खूप जोरात फेकून मारले. त्याचा परिणाम असा झाला की माझी सून जागेवरच मृत्युमुखी पडली. पोलिसांना हे जेव्हा माहित पडले तेव्हा ते मला बेड्या टाकून घेऊन गेले. पुढे कोर्टाने मला मर्डर केसमुळे जन्मठेपेची सजा ठोठावली.

मी त्या प्राचार्य असलेल्या महिलेला जीन प्रश्न विचारले. १) तुम्हाला सुनेवरती राग का म्हणून आला? तेव्हा त्या म्हणाल्या की तीने टोमणा मारला की तुम्ही कॉलेजमध्ये काम करता. ते काम अवघड थोडीच आहे? २) दुसरा प्रश्न विचारला की तुम्हाला जो टोमणा मारला. तो कुठं लागला? जागा दाखवा. ३) तिसरा प्रश्न विचारला की तो टोमणा लागल्यावर किती रक्त सांडल गेलं? हे प्रश्न ऐकून त्या प्राचार्य महिला गप्प बसल्या.

वास्तविक शाळा-कॉलेजमध्ये सर्व काही पुस्तकी ज्ञान दिलं जाते. परंतु जीवनात येणाऱ्या संघर्षमय परिस्थितीत कस पास व्हावं, हे मात्र शिकवलं जात नाही. त्यामुळे आपण फक्त शाळा-कॉलेजातील परीक्षेत चांगल्या मार्कांनी पास होतो. परंतु जीवनात येणाऱ्या संघर्षमय परिस्थितीत मात्र नापास होतो. वरील उदाहरणात तर एका कॉलेजच्या प्राचार्य असलेल्या महिलेच्या जीवनातील सत्य घटना आपण पाहिली. मग विचार करा की जर प्राचार्य सारख्या उच्च शिक्षित मंडळीसुद्धा संघर्षमय परिस्थितीत नापास होत असतील तर

विद्यार्थ्यांची स्थिती काय असेल? आजच्या शाळा-कॉलेजमध्ये केवळ गुणांक कसे वाढतील याची जणू काय शर्यत लागली आहे. सर्वसामान्य व्यक्ती काय पहातो, या शाळेचा निकाल चांगला आहे, शाळेची इमारत चांगली आहे, शाळेची वाहन व्यवस्था आहे. **परंतु वास्तविक महत्त्व द्यायला हवे ते शाळा-कॉलेजमध्ये विद्यार्थ्यांवर होणाऱ्या संस्कारांना, तेथे दिल्या जाणाऱ्या नैतिक शिक्षणाला. पूर्वी शाळेतून या गोष्टीकडे विशेष लक्ष दिले जात असे.** मुलांकडून मनाचे श्लोक, गीतेतील श्लोक, संताचे साहित्य, देशभक्तांच्या गोष्टी पाठ करून घेतल्या जात असत. त्याचबरोबर मुलांच्या मनात संस्कारांचे बीजारोपण करण्याकडे लक्ष दिले जात असे. त्यासाठी शिक्षक वर्गसुद्धा आपले आचरण कसे आदर्श स्वरूपाचे राहिल, याबाबतीत दक्ष असत. परंतु आजकाल परिस्थिती बदलत चालली आहे. त्याचे परिणाम देखील आपल्यापासून लपलेले नाहीत.

वर्तमान समयी व्यसन, नशा, अपराध, अपघात, जीवघात, तणाव, चिंता यासर्व गोष्टी वाढतच चालल्या आहेत. कारण व्यक्ती जीवनातील संघर्षाचा सामना करू शकत नाही. म्हणूनच सद्यस्थितीत प्रत्येक मनुष्याला आध्यात्मिक ज्ञानाची आवश्यकता आहे. संघर्षाचा सामना कसा करायचा हे आध्यात्मिकता शिकवते. जेव्हा आपण आपल्या जीवनातील संघर्षात सुद्धा

सकारात्मक विचार करतो तसेच सहनशीलता धारण करतो तेव्हाच शेवटी आपल्याला सफलता प्राप्त होते. संघर्षाच्या वेळी जेव्हा आपण नकारात्मक विचार करतो तेव्हा मात्र परिस्थिती आपणखी बिकट होत जाते. सदैव लक्षात ठेवा की संघर्षातूनच सफलता फुलत जाते.

एकदा एका लहान मुलाचे बागेमध्ये फुलपाखराचे घरटे पाहिले. जवळ जाऊन निरखून पाहिल्यावर त्याच्या लक्षात आले की छोटेसे फुलपाखरु त्यातून बाहेर येण्याचा प्रयत्न करीत होते. परंतु त्या घरट्याचे छिद्र छोटे असल्याने, प्रयत्न करूनही फुलपाखराला बाहेर येता नव्हते. तेव्हा त्या मुलाने एका कातरीने ते घरटे कापले व त्या फुलपाखराला बाहेर काढले. परंतु कित्येक दिवस झाले तरी ते फुलपाखरु उडू शकलं नाही. कारण बिना संघर्ष ते घरट्यातून बाहेर आले होते. त्यामुळे त्याचे पंख मजबूत होऊ शकले नव्हते. **तात्पर्य म्हणजे संघर्षातून मनुष्य सुद्धा मजबूत होत जातो व जीवनात सफल बनू शकतो. वर्तमान २१ व्या शतकात जो मेहनत करतो तोच संघर्षमय जीवनाच्या अंधःकारात सुद्धा सफलतारूपी सूर्योदय पाहू शकतो.**

तस पाहिलं तर बऱ्याच वेळा आपल्या जीवनातील संघर्षाचे मूळ कारण आपण स्वतःच असतो. आपल्या जीवनातील अयथार्थ कर्म व दुर्व्यवहार

(पान क्र. ३० वर)

सकारात्मक चिंतनाद्वारे रचनात्मक कार्य

ब्र. कु. बालूभाई, शांतिवन (आबू रोड)

आपल्या जीवनात जर सुख-शांतीचा अनुभव करायचा असेल तर सदैव सकारात्मक विचार केले पाहिजेत. त्याचबरोबर सकारात्मक चिंतन करून नेहमी रचनात्मक कार्य करण्यासाठी प्रयत्नशील असले पाहिजे. फलस्वरूप आपले जीवन हे श्रेष्ठ, कल्याणकारी, आदर्श व उदाहरणमूर्त बनेल.

अमेरिकेत एक सर्वे करण्यात आला. त्यामध्ये असे आढळून आले की जे लोक सकारात्मक चिंतन करतात त्यांना दीर्घायुष्य प्राप्त होते. तसेच ते सुख, शांती व समृद्धीचे परिपूर्ण जीवन जगतात. वास्तविक प्रत्येकालाच असे वाटते की आपणही असे जीवन जगावे. परंतु बरेच जण आपल्या जीवनाचा अमूल्य वेळ हा नकारात्मक चिंतनात व्यर्थ घालवतात. परिणामतः त्यांच्या जीवनातील उर्जा (शक्ती) व्यर्थ जाते. याउलट सकारात्मक चिंतनाद्वारे निर्मित उर्जा जेव्हा आपण रचनात्मक कार्यात सफल करतो तेव्हा त्यातून महान कार्य होते या विषयीची एक सत्य घटना मी आपल्या समोर नमूद करू इच्छितो.

लंडनमधील ऑक्सफोर्ड युनिव्हर्सिटीत एलेना नावाची एक महिला क्लासमधील मुलांना लेक्चर देत होती. तिने मुलांना प्रॉजेक्टसाठी एक विषय निवडायला सांगितला. परंतु जीवनाच्या वास्तविकतेवर आधारित असा विषय मुलांना काही सुचत नव्हता. म्हणून शेवटी एलेना मॅडमनी मुलांना एक विषय दिला. आपल्या कॉलेजच्या अवती भोवती बरेच लोक राहतात. परंतु काही लोकांची मुले ही आर्थिक परिस्थितीमुळे शाळेत जात नाहीत. तर घरी घरी जाऊन अशा मुलांची यादी तयार करण्याचे 'प्रोजेक्ट वर्क' मुलांना दिले. त्यानुसार मुलांनी यादी तयार करून मॅडमकडे दिली. तेव्हा त्यांच्या लक्षात आले की चक्क १५ मुले आर्थिक परिस्थितीमुळे शाळेत शिकू शकत नव्हती. मॅडमला या गोष्टीची फार खंत वाटली. त्यांनी त्या मुलांच्या आई-वडिलांना बोलावून घेतले व त्यांना आश्वासन दिले की तुमच्या मुलांच्या शिक्षणाचा संपूर्ण खर्च मी माझ्या पगारातून करेन. तुम्ही तुमच्या मुलांना उद्यापासून शाळेत मात्र पाठवा. त्यानुसार मॅडमनी त्या मुलांच्या शिक्षणाचा खर्च केला. काही वर्षांनंतर

मॅडम सेवेतून निवृत्त झाल्या. मुलेही मोठी झाली. प्रत्येक जण आपल्या-आपल्या गुणांनी पुढे गेला. मॅडम अविवाहित असल्यामुळे निवृत्तीनंतर त्या आपल्या बंगल्यात आराम करीत असत व फावल्या वेळात वाचन करीत असत.

कॉलेजमधील मॅडमचे रिक्त पद भरून काढण्यासाठी तेथे एक लेक्चरर नियुक्त करण्यात आले. त्यांना देखील मुलांना एक प्रोजेक्ट वर्क द्यायचे होते. त्यासाठी त्यांनी कॉलेजच्या लायब्ररीत जाऊन आधीचे प्रोजेक्ट पाहिले. त्यात त्यांना एलेना मॅडमचा प्रोजेक्ट खूपच आवडला. त्या प्रोजेक्टमधील १५ मुलांच्या आधारित नवीन प्रोजेक्ट करण्याचे त्यांनी ठरवले. त्यानुसार मुलांनी मोठ्या आनंदाने त्या १५ मुलांविषयी उपलब्ध माहितीच्या आधारे, त्यांच्या वर्तमान जीवनाची माहिती गोळा केली. ती माहिती घेऊन ते लेक्चरर, मॅडमच्या घरी गेले. त्या १५ मुलांच्या वर्तमान जीवनाची माहिती वाचून, मॅडमच्या डोळ्यातून आनंदाश्रू वाहू लागले. त्यांच्या रचनात्मक कार्याला आलेले ते फळ होते. मॅडम म्हणाल्या "आज माझ्या आयुष्यातील

सर्वात मोठा ऐतिहासिक व आनंदाचा दिवस आहे. आजवर मला असा आनंद कधीच मिळाला नव्हता. ज्या मुलांच्या जीवनात शिक्षणाअभावी अंधःकार पसरला होता तीच मुले आज नोकरी, व्यवसायामध्ये पुढे गेली आहेत. त्यांच्या जीवनात सुख, शांती व समृद्धी नांदते आहे आणि त्यासाठी ईश्वराने मला बनवले, हेच माझे श्रेष्ठ भाग्य आहे.” या सत्य घटनेवरून आपल्या लक्षात येईल की निस्वार्थ भावनेने केलेली दुसऱ्यांची सेवा ही सर्वात महान रचनात्मक कार्य करू शकते. अशाप्रकारे आपल्या जीवनात देखील रचनात्मक कार्य करावयाचे असेल तर पुढील गोष्टींची धारणा करणे आवश्यक आहे.

१) आपल्यातील योग्यता ओळखणे – सकारात्मक चिंतनाद्वारे आपल्यातील गुण व शक्ती ओळखता आल्या पाहिजेत. त्या गुण व शक्तींचा वेळेवर प्रयोग करून आपण रचनात्मक कार्य करू शकतो. आजकाल सुशिक्षित आई-वडिल आपल्या मुलांमधील विशेष गुण व शक्ती लक्षात घेऊन, त्यानुसार मुलांना योग्य ते शिक्षण देतात. परिणामतः ती मुले आपल्या जीवनात खूपच यशस्वी होतात. समजा एखाद्या मुलाला गायनाची आवड असेल तर त्याची ती कला कशी विकसित होईल, याकडे लक्ष देतात. याउलट बरेच जण आपल्या आवडीनुसार मुलांचे जीवन घडविण्याचा प्रयत्न करतात. परंतु त्याला अनुरूप असे गुण मुलात नसतील तर

असफलता पदरी येते. त्यामुळे आपल्यातील योग्यता ओळखून, त्यानुसार रचनात्मक कार्य करण्यात खरा आनंद आहे.

२) रचनात्मक कार्याची योजना तयार करा – रचनात्मक कार्याची योजना तयार केल्यानंतर त्यावर निरंतर कार्य करणे किंवा त्याकडे लक्ष देणे, अत्यंत गरजेचे आहे. (वरील उदाहरणात आपण पाहिले की ऐलेना मॅडम यांनी त्या १५ मुलांचे शिक्षण पूर्ण होईपर्यंत आपले आश्वासन पाळले.) योजना राबवितांना वेळेची भूमिका महत्त्वाची आहे. जर तुम्ही ठरविलेल्या गोष्टी वेळेवर पूर्ण केल्या नाहीत तर ती योजना कितीही चांगली असली तरी पूर्णत्वाला जाणार नाही.

३) धाडस व चिकाटी असली पाहिजे – कोणतेही रचनात्मक कार्य करण्यासाठी धाडस व चिकाटी या दोन गुणांची आवश्यकता आहे. ज्यावेळी आपल्या कार्यात संघर्ष वा अडथळे निर्माण होतात त्यावेळी खचून न जाता, धडाडीने कार्य करत रहावे. म्हणजे त्यातूनही अधिक चांगली निर्मिती होते. कारण चांगल्या कार्यात नेहमीच ईश्वरीय सहाय्य प्राप्त असते.

४) कठोर परिश्रम – जीवनात सर्वांनाच यशस्वी व्हावसं वाटतं. पण त्यासाठी लागणारे कष्ट करण्याची, वेळ देण्याची तयारी फार थोड्यांची असते. यशासाठी त्यागाची आणि स्वयंशिस्तीची गरज असते. त्यामुळे कठोर परिश्रमाला पर्याय

नाही. याविषयी हेन्री फोर्ड यांनी म्हटले आहे, “जितके तुम्ही अधिक कष्ट कराल तितके तुम्ही जास्त नशीबवान बनाल.”

सदैव लक्षात ठेवा की सर्वसामान्य माणूस आपल्या क्षमतेच्या फक्त एक चतुर्थांश काम करतो. परंतु जी माणसे आपल्या क्षमतेच्या निम्म्याहून अधिक क्षमतेचं काम करतात त्यांना जग सलाम करतं आणि जी मोजकीच माणसं आपल्या पूर्ण क्षमतेनं म्हणजे १०० टक्के काम करतात त्यांना जग डोक्यावर घेतं. तात्पर्य म्हणजे कठोर परिश्रमाशिवाय यशप्राप्ती होत नाही. निसर्ग पक्ष्यांना अन्न जरूर देतो. पण तो ते अन्न त्यांच्या घराट्यात आणून ठेवत नाही. अन्न मिळविण्यासाठी त्यांना कष्टच करावे लागतात.

फ्रिट्झ क्रिस्लर हा महान व्हायोलिनवादक होता. एकदा त्याचा कार्यक्रम संपल्यावर एक श्रोता त्याला मंचावर भेटण्यासाठी आला व म्हणाला, “आपण आज जसं वाजवलं तसं वाजवता यावं यासाठी मी माझं सारं आयुष्य खर्च करीन.” हे ऐकून क्रिस्लरने हसत हसत उत्तर दिलं, “मी तसं केलंय.” तात्पर्य म्हणजे कठारे परिश्रम करणाऱ्यांना यश हमखास प्राप्त होते.

आपण सारे ब्रह्मावत्स देखील सकारात्मक चिंतनाद्वारे सर्वश्रेष्ठ रचनात्मक ईश्वरीय कार्यात सहभागी (पान क्र. ३० वर)

स्वच्छता सर्वेक्षण

ब्र. कु. नीता, बोरीवली (प.)

भारत सरकार तर्फे जागोजागी आपण 'Green India, Clean India', 'स्वच्छता सर्वेक्षण' असे कितीतरी बोर्ड रस्त्यांवर बघतो. शारीरिक स्वास्थ्य ठीक राहावे म्हणून स्वच्छता अभियान ही काढले जातात. मनुष्याच्या जीवनामधला महत्वाचा मुद्दा म्हणजे त्याचे शारीरिक स्वास्थ्य. आज निरोगी राहावे ह्याकरिता लोक योगा क्लासेस, जिम (Gym) हेल्थ केअर सेंटर (Health care Center) इ. ठिकाणी जातात त्यामुळे ह्यांची संख्या वाढत चालली आहे. पण दुःखाची गोष्ट ही की त्याचबरोबर जीव घेणे आजार ही वाढत चालले आहेत. याला मुख्य कारण म्हणजे बदलत्या काळानुसारची जीवनशैली, वेळी-अवेळी खाण्याच्या सवयी, अयोग्य आहार (पिझ्झा, बर्गर, जंक फूड इ.) जीवघेणी स्पर्धा, तणाव, चिंता इत्यादी.

परिसर स्वच्छ राहावा, लोकांना निसर्गाचे सान्निध्य मिळावे म्हणून आज उद्यानांची निर्मिती केली जात आहे परंतु शरीराबरोबर मनाला प्रसन्न वा आनंदी करण्यासाठी, हलके-शांत करण्यासाठी कुणीही काही योजना राबवताना दिसत

नाही. स्वस्थ जीवनासाठी तन आणि मन ह्या दोघांचे निरोगी असणे गरजेचे नाही का ? जल प्रदूषण, वायू प्रदूषण, ध्वनी प्रदूषण ह्यांना कमी करण्यासाठी सरकार व अनेक संस्था कार्यरत आहेत तसेच मानसिक प्रदूषण कमी करण्यासाठी ही काही उपाय योजना अवश्य असली पाहिजे.

रोज सकाळी रस्त्यावरून जात असताना महापालिकेची माणसे रस्ता साफ करताना, केर कचरा उचलताना आपण बघतो तसेच आपण ही रोज सकाळी तसेच रात्री मनाला स्वच्छ करण्यासाठी ज्ञानाचा झाडू अवश्य मारावा कारण नित्य नवनवीन समस्या आपल्या समोर येतात. त्या समस्यांचा परिणाम पहिले आपल्या मनावर होतो. प्रकृतीची अचानक बदलणारी स्थिती आपल्या शरीराला प्रभावित करते. शरीरामध्ये जे अंग कमजोर आहे त्याच्यावर त्याचा जास्त परिणाम होताना ही आपण बघतो. तसेच जीवनात येणाऱ्या परिस्थिती, बदलणारी समाज व्यवस्था, संबंधाचे टक्कराव ह्या सर्वांचा परिणाम आपल्या मानसिकतेवर जास्त होतो कारण आज आपले मन कमजोर

आहे आणि त्यामुळे शरीराचे आजार ही वाढताना आपण बघतो.

घर आणि परिसर स्वच्छ राहावा म्हणून आपण कचरा पेटी ठेवतो. ती जर जास्त भरलेली आढळली तर कधी-कधी दोन-तीन वेळा ही खाली करतो. तसेच दररोज दिवसातून दोनदा तरी मन रिकामे करायला हवे. गरज पडल्यास त्याही पेक्षा जास्त वेळा आपल्या मनात काय चालले आहे त्याचे निरीक्षण करायला हवे. मनातून भीती, तिरस्कार, असुरक्षितता, पश्चाताप आणि अपराध या भावनांचा निचरा निश्चित व्हायला हवा. जर ह्या भावनांचा कचरा मनातून बाहेर काढला गेला नाही तर वेगवेगळ्या मानसिक आजारांना तोंड द्यावे लागेल.

जिथे अस्वच्छता राहते तिथे मच्छर, माश्या, झुरळ, उंदिर यांच्यासारखे अनेक प्राणी तसेच जीव-जंतू निर्माण होतात. मनाचे ही तसेच आहे. मनामध्ये जर दुर्भावनांची अस्वच्छता राहिली तर अनेक मानसिक रोग तर होतातच पण त्याचा परिणाम शरीरावर ही होतो. बाह्यविश्वाला सुंदर आणि स्वच्छ बनवण्याची मेहनत आपण घेतो पण तसेच कष्ट आंतरिक

विश्वासाठी घेतले तर सर्व प्रकारच्या कष्टांपासून आपण सहजच मुक्त होऊ. वर्तमानमध्ये व्यक्ती आपला समय व शक्ती वाचवण्यासाठी मॉल मध्ये खरेदी करण्यात रुची ठेवतो. कारण तिथे सर्व काही उपलब्ध असते. तसेच आपण शरीर, संबंध, नोकरी या विविध गोष्टींसाठी आपण वेगवेगळी मेहनत घेतो पण तीच फक्त मनाला स्वस्थ ठेवण्यासाठी घेतली तर सर्वकाही सुंदर होऊ शकेल.

एखादया बागेमध्ये गेलो तर तिकडच्या प्रत्येक फुलांवर आपली नजर जाते आणि जर ती सुगंधी असतील तर त्यापासून मिळणारा आनंद काही

वेगळाच असतो. आपले मन ही एक बाग आहे. मनामध्ये उठणारा प्रत्येक संकल्प फुलांप्रमाणे सुगंधी, सुंदर असावा म्हणून फुलांना सुमन ही म्हटले जाते अर्थातच माझे मन फुलासम स्वतःला तसेच संपर्कामध्ये येणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला आनंद देणारे असावे.

जसे बागेमध्ये साठलेला पानांचा, पाकळ्यांचा, लहान-मोठ्या काड्यांचा कचरा रोज साफ करावा लागतो तेव्हा ती बाग सुंदर वाटते, तिची सुंदरता टिकवून ठेवण्यासाठी माळीला रोज लक्ष द्यावे लागते तसेच आपल्याला ही मनाकडे रोज लक्ष द्यायला हवे कारण

भूतकाळातले सुकलेले प्रसंग, वर्तमानातले टोचणारे शब्द, जीवनातील दुःखद घटना ह्यांचा रोज कचरा जमा होत राहतो ह्याला जाणीवपूर्वक स्वच्छ करावे. प्रत्येकासाठी शुभभावना मनामध्ये बाळगावी.

जीवनाला सुंदर बनविण्यासाठी आपण ही रोज सकारात्मक विचारांचा झाडू, समजूतदारपणाची सुपडी, शुभभावनांचे जलसिंचन, व्यर्थ विचारांसाठी कचरापेटी ह्यांचा वापर करू या. फलस्वरूप आपले तसेच सर्वांचेच जीवन आनंदी बनवूया.

(पान क्र. २६ वरून)

यांच्यामुळेच परिस्थिती निर्माण होत जाते. आपल्या नकारात्मक विचारांमुळेच संघर्ष वाढत जातो. त्यामुळे जीवनात तणाव निर्माण होतो. हा तणावच आपल्या तनाला व मनाला घातक ठरू शकतो. त्यामुळे जेव्हा आपण परिस्थिती बदलू शकत नाही तेव्हा तिचा स्वीकार करा म्हणजे संघर्षमय परिस्थितीत सुद्धा मनःस्थिती शांत राहू शकेल. समयानुसार परिस्थिती बदलत जाते. फक्त आपण परिस्थितीला पाहून घाबरून जाता कामा नये. निराश वा हताश होता कामा नये.

जीवनातील संघर्षमय परिस्थितीत सकारात्मक बनण्यासाठी, वर्तमान समयी स्वयं निराकार शिव परमात्मा, प्रजापिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयाद्वारे मानवमात्रास ईश्वरीय ज्ञान व

राजयोगाची शिवण देत आहेत. याद्वारे आपली विचारसरणी सकारात्मक बनते. आपण या सृष्टिनाटकाकडे साक्षी होऊन पाहू शकतो. तसेच सर्वांच्या विषयी कल्याणाची भावना मनात सदैव जागृत असल्याने आपले मनोबल वा आत्मबल वाढते. परिणामतः नकारात्मक गोष्टीला सुद्धा सकारात्मक रूपामध्ये बदलून जीवनात आपण सहजच सफल बनू शकतो.

वर्तमान समयी अनेक प्रकारच्या विपरीत परिस्थिती, प्राकृतिक आपत्ती संबंधांतील टक्कराव इत्यादींना मनुष्याला तोंड द्यावे लागत आहे. अशावेळी आध्यात्मिक ईश्वरीय ज्ञानाची नितांत आवश्यकता आहे. म्हणूनच बंधुंनो, 'राजयोगी बना, सकारात्मक बना.' फलस्वरूप आपली जीवनरूपी फुलबाग दिव्य गुणांच्या सुगंधाने सदा दरवळून जाईल.

(पान क्र. २८ वरून)

आहोत आणि लवकरच हे रचनात्मक कार्य आपल्यासमोर प्रत्यक्ष होणार आहे. त्यामुळे या कार्यात आपले सर्वस्व (तन, मन, धन व समय) सफल करा व त्याद्वारे जन्मोजन्मीचे सद्भाग्य प्राप्त करा. या अनुषंगाने परमात्मा शिव पित्याची पुढील महावाक्ये सदैव लक्षात ठेवा, "मीठे बच्चे, सफल करो और सफलतामूर्त बनो। तुम्हारे पास जो भी खजाने है, शक्तियाँ है, संकल्प है, कर्म भी शक्ती है, समय भी खजाना है। सबको सफल करना है। चाहे स्थूल धन, चाहे अलौकिक खजाने सबको सफल करना है। सफल करना ही सफलता पाना है। अलौकिक खजाने जितने सफल करेंगे, उतना बढ़ते जायेंगे।"

आरोग्य धनसंपदा

(निरामय जीवनासाठी राजयोग)

ब्र. कु. डॉ. दिलीप कौंडिण्य, एम.डी., ठाणे

राजयोगाच्या नियमित अभ्यासाने माझे स्वतःचे सात असाध्य रोग दूर झाले. अशाप्रकारे असाध्य रोगांपासून मुक्ती ही माझ्याकरिता एक सिद्धीच होती. काम व क्रोध या विकारांवर मिळालेला विजय ही देखील सिद्धीच आहे. जीवघेण्या पिडझा, बर्गर, कोकाकोलाच्या जमान्यात वरण-भात, भाजी, पोळी आवडीने खाणे ही देखील अतिशय चांगली सवय आहे. मांसाहारी अमेरिका, कॅनडा, चायना, कोरिया या देशात गेल्यावर तेथे शुद्ध शाकाहारी भोजन मिळविण्यासाठी जीवाचे रान करणारी मनाची ओढ ही सुद्धा एक सिद्धीच आहे. तात्पर्य म्हणजे शिवबाबांच्या आठवणीत ग्रहण केलेले सात्त्विक शुद्ध अन्न हेच निरामय जीवनाचा मुख्य आधार आहे.

ज्ञानसागर शिवबाबा ज्ञानमुरलीतून असेही सांगतात की अंतिम समयी साक्षात्कारांचे पर्व पुन्हा सुरु होईल. त्यावेळी असे विचित्र आणि जीवघेणे आजार देखील निर्माण होतील जे समस्त डॉक्टर मंडळींची बुद्धी कुंठीत करतील. सर्व प्रकारच्या चाचण्या नॉर्मल आढळतील. दि. २० जून २०१९ रोजी टी.व्ही. व वर्तमान पत्रातून गाजलेला

मुजप्फरपूर (विहार) येथील 'चमकी फीवर (ताप)' याचे एक ज्वलंत उदाहरण आहे. या चमकी फीवरमुळे ११२ पेक्षाही अधिक मुले मरण पावली. तसेच ४०० हून अधिक मुले हॉस्पिटलमध्ये दाखल करण्यात आली. या आजाराविषयी प्रसारित बातम्यात असे म्हणण्यात आले की 'मानव चांद से पार, पर वो है चमकी से लाचार' आता मृत मुलांच्या मेंदूचे तुकडे विभिन्न प्रकारे तपासण्यात येणार आहेत. ह्या अशा परंतु वेगळ्या प्रकारचे आजार असलेले पाच रुग्ण माझ्याकडे देखील आले होते. त्या आजारांना GOK Disease (God only knows disease) असे नाव मी दिले होते. अधिक सखोल अभ्यास केल्यानंतर माहिती मिळाली की त्या आजाराला 'किकुची फ्युजीमोटो डिसीज' (Kikuchi Fuzimoto disease) असे म्हणतात.

या आजारात डाव्या खांद्यात अचानक असह्य वेदना सुरु होतात. ही वेदना मग शरीराच्या डाव्या अर्धांगात थेट पायाच्या टोकापर्यंत जाते. मग हळूहळू डोक्यापर्यंत पसरत जाते. अर्धांग थोडेसे लुळे पडते. मध्यम ताप येतो किंवा येत ही नाही या आजारात

कुठल्याही हॉस्पिटलमध्ये (उदा. हिंदुजा हॉस्पिटल, बॉम्बे हॉस्पिटल, जे.जे. हॉस्पिटलमध्ये) सर्व प्रकारच्या चाचण्या अगदी नॉर्मल येतात. आजाराचे कारण मात्र कळत नाही. त्यामुळे डॉक्टर मंडळी हतबल व हताश होतात. मग ४-५ दिवसांनी किंवा एक महिन्यानंतर सर्व काही नॉर्मल होऊन जाते. रुग्ण तसेच डॉक्टर सुटकेचा श्वास सोडतात. गंमत म्हणजे कोणताच जिवाणु, विषाणु, प्रिऑन किंवा स्लो व्हायरस आढळत नाही. या भयंकर आजाराची लागण माझ्या धर्मपत्नी डॉ. श्रीमती कौंडिण्य यांना देखील झाली. त्यांना असह्य वेदना होऊ लागल्या. त्या वेदना फक्त शक्तिशाली वेदना शामक गोळ्यांनीच थांबत होत्या. माझ्या श्रीमतीचा भोग तिसऱ्या दिवशी संपला. अन्य रुग्ण मात्र पाच, दहा, पंधरा दिवस किंवा महिनाभर या वेदना सहन करतात. श्रीमतीला तीन दिवसात आजारातून मुक्ती मिळण्याचे मुख्य कारण म्हणजे त्यांच्यासाठी अमृतवेळेला केलेले योगदान. त्यांच्या देहरूपी प्रकृतीला, शिवबाबांकडून प्राप्त पवित्रतेची प्रकाशकिरणे (लाईट) अर्थात Healing vibrations निरपेक्षपणे दान केल्याने त्या लवकर बऱ्या झाल्या.

यावरून माझ्या मनात दृढ विश्वास निर्माण झाला की राजयोगाच्या विधीपूर्वक अभ्यासाने कोणत्याही प्रकारच्या आजारातून मुक्ती मिळते. आपले कर्मभोग योग अग्नि जळून भस्म होतात.

ठाणे सेवाकेंद्रावर येणाऱ्या एका ब्रह्माकुमार भाईचा अनुभव देखील असाच आहे. ते एका विचित्र आजाराद्वारे त्रस्त होते. अनेक विशेषज्ञ झाले. अनेक प्रकारच्या उपचार पद्धतींचा प्रयोग करण्यात आला. परंतु तो विचित्र आजार त्यांचा पिच्छा काही

सोडत नव्हता. त्यांना त्यांच्या एका मित्राने ठाणे सेवाकेंद्रावर जायला सांगितले. येथे आल्यावर त्यांनी ७ दिवसाचा कोर्स केला. त्यानंतर नियमितपणे अमृतवेळेला राजयोगाचा अभ्यास सुरु केला आणि फक्त एका महिन्यातच आश्चर्य घडले. त्या विचित्र आजाराची लक्षणे हळू-हळू लोप पाऊ लागली. राजयोगाद्वारे त्यांचा कर्मभोग 'सुली से काँटा' बनला व त्यांना निरामय जीवनाचा लाभ झाला. **तात्पर्य म्हणजे योगी जीवन कर्मभोगाचे कर्मयोगात परिवर्तन करते व कर्मभोग संपतात.**

एवढंच नव्हे तर राजयोगाच्या अभ्यासाने आयुष्य देखील वाढते. अशाप्रकारे गीता-ज्ञान-दाता शिव परमात्मा मानवमात्राला हे दाखवून देत आहे की भगवद्गीतेतील कर्माचा सिद्धांत सत्य आहे. कुठल्याही आत्म्याला केलेल्या विकर्मांचे भोग हे भोगून संपवावेच लागतात किंवा योगाग्निद्वारे ते भस्म करावे लागतात. याशिवाय कुणालाही सद्गती प्राप्त होत नाही. म्हणूनच निरामय जीवनासाठी राजयोगाचा नियमित अभ्यास करा.

(पान क्र. १२ वरून)

(न्यारा) आहे. मुख्य म्हणजे परमात्मा निराकार, ज्योतिर्बिंदूस्वरूप आहे. त्यालाच विभिन्न धर्मात ॐकार, अल्लाह, गॉड, जेहोवा इत्यादी नावांनी संबोधले जाते. तसेच तो परमधाम निवासी आहे. सर्व आत्म्यांचा पिता आहे. सकळ देवी-देवतांचा तो रचयिता आहे. यावरून आपल्या लक्षात आले असेल की श्रीकृष्ण श्रेष्ठतम देवता होते, भगवान मात्र नव्हते.

श्रीकृष्ण लवकरच येत आहे -

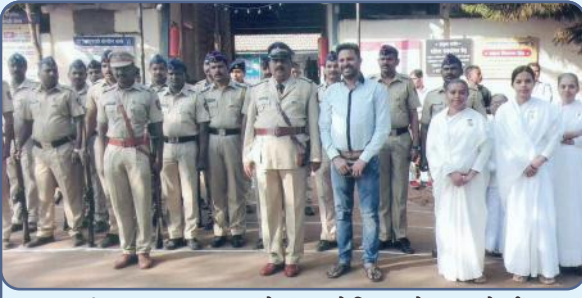
भारतवासी श्रीकृष्णाला पुन्हा प्रकट होण्याची आशा बाळगतात व मोठ्या भक्तिभावाने गीत गातात - 'बडी देर भई नंदलाला, तेरी राह थके बूजबाला' कारण ते समजतात की गीतेत श्रीकृष्णाचे महावाक्य आहे की, 'मी धर्मग्लानीच्या वेळी पुन्हा येईल.' परंतु भारतवासीयांना हे माहित नाही की या

कलियुगी पतित व भ्रष्टाचारी सृष्टीवर देवता आपले पाऊलसुद्धा ठेवत नाहीत. श्रीकृष्णासारख्या सर्वश्रेष्ठ देवात्म्यासाठी प्रकृती, पदार्थ आणि प्रजा सत्त्वप्रधान पाहिजे.

वास्तविक गीतेतील हे जे महावाक्य आहे की, 'मी धर्मग्लानीच्या वेळी अवतरीत होतो.' हे अशरीरी परमपिता परमात्मा ज्योतिर्बिंदू शिवबाबांचे आहे. तेच प्रत्येक कल्पाचे अंती प्रजापिता ब्रह्मा यांच्या शरीरात अवतरित होऊन आदि सनातन देवी-देवता धर्माची पुनर्स्थापना करतात व शंकराद्वारे विश्व युद्धासाठी प्रेरित करून अधर्माचा विनाश व भ्रष्टाचारी सृष्टीचा महाविनाश करवितात. अशाप्रकारे जेव्हा अधर्माचा विनाश व सद्धर्माची स्थापना होते तेव्हा विष्णुचे रूप श्रीकृष्ण भारतात जन्म घेऊन पालना करतात. वर्तमान समयी भगवान शिव, प्रजापिता ब्रह्माद्वारे नवसृष्टीची स्थापना व शंकराद्वारे कलियुगी पतित सृष्टीचा महाभारी विनाश ही ईश्वरीय

कर्तव्ये करवित आहेत. तसेच निकट भविष्यात होणाऱ्या तिसऱ्या महायुद्धानंतर व प्राकृतिक प्रकोपाद्वारे महाविनाशानंतर, सत्ययुगी सृष्टीच्या प्रारंभी श्रीकृष्ण भारतात पुन्हा लवकरच येत आहे.

आपल्या सर्व भारतवासींची मनोकामना पूर्ण करण्यासाठीच, परमात्मा शिव पित्याचे दिव्य अवतरण सन १९३६ मध्ये झालेले आहे. तसेच स्वर्ग रचयिता (Heavenly Godfather) शिव पिता परमात्मा, आत्मरूपी सर्व मुलांना हाच संदेश देत आहेत - "प्रिय वत्सानो, पवित्र बना व राजयोगी बना. तसेच दिव्य गुणांची धारणा करून, मनुष्यापासून देवतातुल्य बना. निकट भविष्यात भारतात स्थापन होणाऱ्या स्वर्गात, राज्यभाग्याची प्राप्ती हा तुमचा जन्मसिद्ध अधिकार आहे. तुम्हीही श्रीकृष्णासमवेत महारास करण्याचे भाग्य प्राप्त करू शकता."

शाहुवाडी (मलकापूर) : येथील पोलिस स्टेशनमध्ये ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर ग्रुप फोटो डी.एस.पी. श्री. बडवे, ब्र. कु. वंदना व वर्षा बहेन, तसेच डॉ. अंबिके.

वाशी (नवी मुंबई) : 'आध्यात्मिकतेद्वारे स्वरक्षा व विश्व रक्षा' या कार्यक्रमाचे उद्घाटन करतांना डी.सी.पी. भ्राता डॉ. पठारे, ब्र. कु. शीला दीदी, ए. सी.पी. श्री. झेंडे, श्री. गोवेकर व अन्य.

जकातवाडी (सातारा) : खासदार श्री. उदयराजे भोसले यांना ईश्वरीय भेटवस्तू प्रदान करतांना ब्र. कु. मंदा बहेनजी.

श्रीरामपूर : प. पू. श्री. रामगिरी महाराज यांना ईश्वरीय संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र. कु. मंदा बहेनजी.

भिलवडी (सांगली) : डॉक्टर्ससाठी आयोजित स्नेहमीलन कार्यक्रमानंतर ग्रुप फोटो डॉक्टर्स समवेत ब्र. कु. मीरा बहेन, निवेदिता बहेन, पद्मा बहेन, पुष्पा व वंदना बहेन.

आके-मडगाव (गोवा) : येथील प्रसिद्ध उद्योजक श्री. भाई नायक यांना ईश्वरीय भेटवस्तू प्रदान करतांना ब्र. कु. राखी बहेनजी.

बोरीवली (प.) : आं. योग दिनानिमित्तच्या कार्यक्रमात उपस्थित फिल्म दिग्दर्शक श्री. अभिनव कश्यप, पद्मश्री डायना इड्लजी व ब्र. कु. बिंदू बहेन.

बार्शी : कॅन्सरमुक्ती विषयीच्या कार्यक्रमात मार्गदर्शन करतांना ब्र. कु. डॉ. शुभदा नील, मंचासीन ब्र. कु. सोमप्रभा दीदी, ब्र. कु. संगीता बहेन व अन्य.

मुंबई : पोलिस विभागातर्फे आयोजित 'ईद मिलन' या कार्यक्रमात ईश्वरीय संदेश देतांना ब्र. कु. शीला दीदी, मंचासीन महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री भ्राता देवेंद्र फडणवीस व पोलिस कमिशनर भ्राता संजय बर्वे.

बोरीवली (प्रभु उपवन) : आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमाचे प्रसंगी दीप प्रज्ज्वलित करतांना ब्र. कु. दिव्यप्रभा बहेन, एकता वर्ल्डचे अध्यक्ष श्री. अशोक मोटमानी, भारत पर्यटनच्या उपनिर्देशिका भावना शिंदे व अन्य मान्यवर.

उस्मानाबाद : 'सुखी जीवन, स्वस्थ समाज' या अभियानाचे उद्घाटन प्रसंगी खासदार श्री. ओमप्रकाश निंबाळकर, राजयोगिनी सोमप्रभा दीदी व अन्य.

भांडुप (मुंबई) : 'योगाद्वारे स्वस्थ जीवन' या कार्यक्रमाचे उद्घाटन करतांना ब्र. कु. लाजवंती बहेन, डॉ. राम शिंदे, ब्र. कु. गिरीश भाई व भा.ज.पा. कार्यकर्त्या प्रतिभा लाटकर.